

Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiuma útján
a Tisztelt Alkotmánybírósághoz

h.sz.: 36.G.41.575/2018

Hiv. előzményi sz.:

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiuma - 36.G.41.575/2018/10.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 0 0 1 7 1 - 0 / 2020	
Érkezett: 2020 JAN 28.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 11 db	du

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla – 18.Gf.40.261/2019/10.

Felek:

Csorba Zoltán Edéné Felperes

[Redacted] r. alperes

[Redacted] l.r. alperes

Per tárgya: szerződés érvénytelensége

Alkotmányjogi panasz

Indítványozó: Csorba Zoltán Edéné Felperes

Dr. Szepesházi Péter egyéni ügyvéd

Tisztelt Alkotmánybíróság !

S a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelemmel kapcsolatban Tisztelt Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiuma !

Alulírott Csorba Zoltán Edéné felperes ( ) által a
 szerződés érvénytelensége iránti indított perben a

K/1. sorszám alatt csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőm Dr. Szepesházi Péter egyéni ügyvéd ( )
) ügyvéd útján az alábbi

alkotmányjogi panaszt és végrehajtás felfüggesztése, továbbá végrehajtás felfüggesztésére felhívás iránti kérelmet

terjesztem elő.

NYILATKOZAT SZEMÉLYES ADATOK KÖZZÉTÉTELÉRŐL

Alulírott az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 52. § (5) bekezdésére és 57. § (1a) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013 (II. 27.) Tü. határozat 36. § (2) bekezdésére tekintettel az alábbi

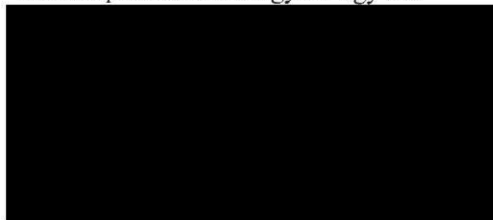
jognyilatkozatot

teszem:

Kijelentem, hogy jelen alkotmánybírósági ügyben előterjesztett alkotmányjogi panasz indítványommal összefüggésben nevem nyilvánosságra hozatalához

hozzájárulok / nem járulok hozzá

KÉRELEM

Kérem, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a 2011. évi CLI. tv. (továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerint, hogy a velem felperessel érintett eljárásban hozott elsőfokú bírósági ítélet, Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiuma - 36.G.41.575/2018/10.-es számú ítélete és a másodfokú bírósági ítélet, nevezetesen a Fővárosi Ítéltábla 18.Gf.40.261/2019/10-es számú jogerős ítélete Magyarország Alaptörvényébe - a XV. cikke (1) bekezdése első mondatába (törvény előtti egyenlőség), valamint XXVIII. cikke (1) bekezdésébe (tisztességes tárgyaláshoz való jog, bírósághoz fordulás joga az önkényes mérlegelés tilalmára is figyelemmel, törvényes bíróhoz való jog) és (7) bekezdésébe (jogorvoslathoz való jog) és XIII. cikkének (1) bekezdésébe (tulajdonhoz való jog) ütközését és azokat semmisítse meg - olyan iránymutatással, hogy az elsőfokon eljáró bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítsa (rPp. 361. §-ának c.) pontja) a jelen alkotmányjogi panaszban a törvényes bíróhoz való joggal és az alapügy érdemével is összefüggő kérdésekben írtakkal egyező kötelező utasítással.

MELLÉKLETEK

K/1. szám alatti melléklet - Ügyvédi meghatalmazás.

(A további iratokat, így az első- és másodfokú ítéleteket az elsőfokú bíróság terjeszti az Alkotmánybíróság elé.)

JOGORVOSLATI LEHETŐSÉGEK KIMERÍTÉSE, HATÁRIDŐ BETARTÁSA

Jogorvoslati lehetőségeimet már kimerítettem. Természetesen az elsőfokú ítélet ellen fellebbeztem. A másodfokú jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelemnek nem volt helye, mert az rPp. 271. §-ának (2) bekezdése első mondata szerinti hárommillió Ft-os értékhatárt nem érte el a pertárgyérték, s így a vitatott érték (másodfokú döntés szerint is 284.016. Ft).

A másodfokú ítéletét 2019. november 14-én vette akkori jogi képviselőm kézhez, 2020. január 13-án benyújtottam jelen az alkotmányjogi panaszt az elsőfokú bírósághoz.

ÉRINTETTSÉG

A támadott határozatok eljárásaiban felperes voltam.

TÉNYÁLLÁS

A megállapított tényállás alapján a „felperes, mint adós 2007. március 21. napján hitelszerződést kötött a [REDACTED]-vel, mint hitelezővel. A II. rendű alperes a felperest terhelő fizetési kötelezettségekért készfizető kezességvállalási nyilatkozatot tett 2007. március 20. napján. A hitelszerződés 1. pontja értelmében a hitelező a hitelt kizárólag a gépjármű adós által történő megvásárlásához nyújtja. A 2. pont szerint a gépjármű típusa egy Renault Scénic 1.5. dCi Expression elnevezésű személygépjármű volt.

A 4. pont alapján a hitel összege 4.693.500 forintot tett ki. A gépjármű ismert nettó vételára 5.215.000 forint, míg az adós által fizetendő saját rész 521.500 forint volt. A 6. pont értelmében a szerződés változó kamatozású, CHF alapú, fix futamidejű. Az éves induló ügyleti kamatláb:

5,50%. A szerződés tekintetében a [REDACTED] bázis árfolyama [REDACTED] számlakonverziós vételi árfolyam, a [REDACTED] mlakonverziós eladási árfolyam.

A 7. pont szerint az adós a hitel visszafizetését 72 havi törlesztőrészlet megfizetésével teljesíti. A 7. pont rögzítette valamennyi törlesztőrészlet induló összegét. A 7. pont kitért arra is, hogy deviza alapú finanszírozás esetén a törlesztőrészletek forintban fizetendő összege a devizanem árfolyam és kamat alakulásától függően változhat. Ennek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nemcsak az esedékes törlesztőrészletek növekedését eredményezheti, de a teljes hátralévő tőketartozást is növeli. A hitelszerződés lejárat előtti megszűnése, vagy módosulása esetén a teljes hátralévő tőketartozást érintő árfolyam-különbözet egy összegben esedékessé válik. Az adós kijelenti, hogy tudatában van a deviza alapú finanszírozás fokozott kockázatának, vállalja ennek következményeit.

A hitelszerződés 9. pontja értelmében a teljes hiteldíj mutató mértéke 6,38%. A számításánál figyelembe vett árfolyam érvényességének napja 2007. március 18.

A 12. pont alapján a jelen szerződésben és annak mellékleteiben nem szabályozott feltételekben a hitelező üzletszabályzata az irányadó. Az adós a jelen szerződés aláírásával kijelenti, hogy az üzletszabályzatot átvette, megismerte és az abban foglaltakat magára nézve kötelezőnek ismeri el.

Az üzletszabályzat 18.3.2. pontja értelmében:

bázis árfolyam: a [REDACTED] szerződésben meghatározott árfolyam típusának a hitelfolyósítás napját követő első banki napjának végén érvényben lévő árfolyama, aktuális árfolyam: a [REDACTED] szerződésben meghatározott árfolyam típusának a törlesztőrészlet esedékessége napjának végén érvényben lévő árfolyama.

Az üzletszabályzat 18.3.4. pontja szerint deviza alapú finanszírozás esetén a törlesztőrészletek forintban fizetendő összege a devizanem árfolyamának és a kamatának alakulásától függően változhat. Ennek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nemcsak az esedékes törlesztőrészletek növekedését eredményezi, de a teljes hátralévő tőketartozást is növeli. A hitelszerződés lejárat előtti megszűnése, vagy módosulása esetén a teljes hátralévő tőketartozást érintő árfolyam-különbözet egy összegben esedékessé válik.

2009.november 17. napján módosították a kölcsönszerződést, amelyben a felek megállapodtak a hátralévő futamidő 44 hónapos időtartamában és a törlesztőrészletek 63.466 forint összegében.

2010.december 10. napján a felek ismételtén módosították a kölcsönszerződést, amelynek következtében a kölcsön hátralévő futamideje 35 hónapra, a havi törlesztőrészlet összege pedig 63.217 forintra módosult. Az I. rendű alperes 2014. szeptember 26. napján kelt levelében a kölcsönszerződést a felperes nemteljesítése miatt az üzletszabályzat 27.2. pontja alapján felmondta. A [REDACTED] 2017. január 1-jei hatállyal beolvadt az I. rendű alperesbe”.

AZ ELSŐFOKÚ ELJÁRÁS

A felperes módosított elsődleges kereseti kérelmében kérte, hogy „a kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) b) és e) pontjai alapján, valamint a kölcsönszerződés 7. pontjában megfogalmazott, árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás tisztességtelen volta miatt érvénytelen. Jogkövetkezményként kérte, hogy a bíróság a szerződést a határozathozatalig elsődlegesen nyilvánítsa hatályossá oly módon, hogy állapítsa meg, felperes tartozása I. rendű alperes felé 1.463.256,65 forint, másodlagosan nyilvánítsa hatályossá oly módon, hogy állapítsa meg, felperes tartozása I. rendű alperes felé 33.322 forint. Kérte II. rendű alperes kötelezését a keresetben foglaltak türéseire.

Érvénytelen a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja alapján a kölcsönszerződés. A fennálló tartozás devizában kifejezett összege a szerződés megkötésekor nem ismert. A devizában nyilvántartott kölcsönösszeg megállapításának egzakt módja nincsen szabályozva a szerződésben.

A kölcsönszerződés nem teljesíti a 6/2013 PJE határozat indokolásában foglaltakat, amely szerint kiszámítható módon szerepeltetni kell a kölcsön összegét. Ez a követelmény igaz a kölcsön összegére is.

Az üzletszabályzat 20. pontja szerint a kölcsön folyósítása a folyósítási feltételek teljesülését követő 3 banki munkanapon belül történik. Az I. rendű alperes azonban érdekei szerint válogathat a folyósítási napok között, mert nincsen egyértelműen meghatározva a szerződésben, hogy melyik napon köteles a folyósításra. A folyósítási feltételek teljesülését követően I. rendű alperes határozza meg, hogy a három banki nap közül melyiken kívánja teljesíteni a folyósítást, azaz nincsen meghatározva a folyósítás időpontja. Az árfolyamok napi változására tekintettel a folyósítási nap kiválasztásával I. r. alperes befolyásolni tudja a kölcsönszerződés tárgyát. A folyósítás időpontjának objektívnak kell lennie, azaz olyan, a szerződéskötést követően beálló külső körülményt kell megjelölni, amelyet nem az I. rendű alperes idézhet elő. A kiszámításhoz szükséges paraméterek közül valamennyit egyértelműen meg kellett volna határozni, például úgy, hogy valamennyi folyósítási feltétel teljesülését követő 3. napon történik a folyósítás. Ha több folyósítási nap lehetséges, akkor a naponta változó árfolyam alkalmazásával három összeg lehetséges kirovó pénznemben, azaz egyértelműségről nem lehet szó. A feleknek a kirovó pénznemre vonatkozó megállapodása nem vehető figyelembe, a tartozás mértékét a lerovó pénznem alapulvételével lehet meghatározni. Az üzletszabályzat 18.3.2. pontja is azt igazolja, hogy adós tartozása nem rögzül devizában.

Figyelembe kell venni a C-186/16. számú Európai Bíróság határozatának 38. pontjában foglaltakat. Ennek a határozatnak az ismeretében az 1/2016 PJE határozat 1. pontja meghaladottá vált. Hivatkozott a C-126/17. számú előzetes döntéshozatali eljárásban hozott határozatra. A határozat szerint ha kirovó pénznemben nem került meghatározásra a kölcsön összege, akkor a folyósítás időpontjában érvényes, alkalmazandó árfolyam, számítás módszerei, lerovó pénznemben meghatározott összeg vonatkozásában egyértelműnek kell lennie a szerződésnek. Nincs meghatározva a folyósítás időpontja, valamint a számítás

módszerei sem, amely kiszámíthatatlanná teszi a kölcsön összegét kirovó pénznemben. A C-126/17. számú ítélet az 1/2016 PJE határozathoz képest megköveteli azt, hogy a kölcsön összege kirovó pénznemben már a szerződés megkötésekor kiszámítható legyen.

A szerződés érvénytelen a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján is. Ennek okát abban jelölte meg, hogy a THM megállapítása körében figyelembe nem vett költségek nem kerültek maradéktalanul meghatározásra a szerződésben. A szerződés 11. pontja szerint casco megkötése kötelező felperes részéről. Ezt a tételt a THM számítása során nem vették költségként figyelembe, de annak összegét, vagy legalább becsült összegét meg kellett volna határozni. Hivatkozott a 2008/48/EK Irányelv 3. cikk g) pontjára, amely szerint a biztosítási díjakat is fel kell tüntetni a szerződésben. Kitért arra is, hogy az irányelvvel összhangban kell a nemzeti jogot értelmezni.

Az induló THM mértéke a szerződés szerint 6,38%. A felperesi számítás szerint a valós THM mértéke 5,65%. A THM legfontosabb funkciója az, hogy biztosítsa a hiteltermékek összehasonlíthatóságát. Megmutatja, tőkén felül mekkora összeget kell visszafizetni. A hitelszerződésben szereplő törlesztőrészlet értéke nem valós. A szerződésben rögzített törlesztőrészletek nem biztosítják a szerződés megszűnését 72 hónap alatt. A valós törlesztőrészlet 59.717 forint lett volna az első hónaptól kezdve egészen a 71 hónapig. A THM feltüntetésével összefüggésben hivatkozott a C-42/15. számú Európai Bíróság ítéletének 66. és 67. pontjában foglaltakra. Kérelme jogalapjaként a 41/1997 (III. 5.) Korm. rendelet 12. § f) pontját is megjelölte.

A kölcsönszerződés Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontjába ütközését abban jelölte meg, hogy a banki elszámoló levél „újraszámítás részletes levezetése” melléklet H és W oszlopainak tanúsága szerint az I. rendű alperes 2007. május 24. napjától 2014. szeptember 26. napjáig havonta költségeket számított fel a részére. Havonta átlag 200 forint körüli összeget terheltek ki rá. Ezeket a költségeket nem nevesítették a szerződésben.

Az I. r. alperesi védekezés előterjesztését követően elismerte, hogy a felsorolt díjak valójában csekély díjak, amelyek szerepelnek a hirdetményben. Az I. rendű alperesnek igazolnia kellett volna azt, hogy a hirdetményt átvette a felperes, a hirdetmény a szerződés részévé vált. Nem lehet tudni azt sem, hogy volt-e olyan helység, ahová kifüggesztették a hirdetményt. A hirdetmény nem vált a szerződés részévé. A kölcsönszerződésben nem szerepel a hirdetmény átvételének elismerése. A hitelszerződés 12. pontja szerint csak az üzletszabályzat átvételét ismerte el.

A Hpt. 213. § (1) bekezdése e) pontja alapján is érvénytelen a szerződés, mivel nem teljesíti a 6/2013 PJE határozat indokolásában foglaltakat, amely szerint kiszámítható módon szerepeltetni kell a törlesztőrészletek összegét. Egyebekben megismételte a Hpt. 213. § (1) bekezdésének a) pontja tekintetében felhozott érveket.

Az első törlesztőrészlet összege 58.998 forintot tett ki. A második befizetés viszont már 61.027 forintot jelentett. Mindig más és más összeget fizetett be I. rendű alperesnek. Sérelmezte, hogy

I. rendű alperes nem határozta meg, hogy a szerződésben szereplő törlesztőrészlet növekedését a szerződés, vagy üzletszabályzat mely pontja tartalmazza.

Figyelembe kell venni az üzletszabályzat 20. pontjában foglaltakat is. A törlesztőrészlet esedékességének időpontja sincs meghatározva szerződésben.

Kitért a C-42/15. számú európai uniós döntés 48., 49., 50. pontjára is. A törlesztési időpontokat a határozat szerint olyan módon kell meghatározni, hogy az adós számára nehézségek nélkül azonosíthatóvá váljon ez az időpont. Sérelmes lehet a fogyasztónak az, ha a kölcsön folyósításakor derül ki a törlesztőrészletek esedékessége.

Az árfolyamkockázat vonatkozásában azt hangsúlyozta, hogy a hitelszerződés 7. pontjában meghatározott kockázatfeltárás nem vált a szerződés részévé, mert deviza alkalmazása a szokásos szerződési gyakorlattól eltér. A szokásos gyakorlat az, hogy a kapott forint összeget adósnak vissza kell fizetni a megállapított kamattal együtt.

A kockázatfeltárás elégtelen volta jelenti a tisztességtelenséget. A korlátlan devizakockázat áthárítása akkor világos, érthető és egyértelmű a gazdasági következményeit illetően, ha kifejezetten kimondja: a korlátlan devizakockázat esetén a korlátlan forint romlás következménye, hogy a tartozás korlátlanul megnőhet, ebből fakadóan a fizetendő kamat és a törlesztőrészlet is nem nagyobb mértékben, hanem korlátlanul nagyobb lesz. Ilyen tájékoztatás után mondható, hogy adós vállalta a korlátlan devizakockázatot.

I. rendű alperesnek fel kell hívni a fogyasztó figyelmét és el kell magyaráznia az árfolyamkockázat lényegét, azaz aktívan elől kell járni akkor is, ha a fogyasztó nem olvassa el az erre vonatkozó rendelkezést. A szerződésben a kockázatfeltárással kapcsolatos általános szerződési feltétel nem ad arra magyarázatot, hogy az árfolyamkockázatnak mi a lényege, mi a működési mechanizmusa, hogyan hat ki a tartozására. Ha a hitel felvételkor árfolyama 140 forint volt, rá kellett volna mutatni arra, mennyi lesz a törlesztőrészlet például 180-200 forintos árfolyamon. Egy ilyen átlátható feltárás elriasztotta volna a szerződés aláírásától. Az adós részéről a gazdasági következmény a havi törlesztő összegben testesül meg.

Árfolyamkockázat tekintetében hivatkozott az Európai Unió Bírósága által C-186/16. számú ügyben hozott határozat 45., 48., 49., 50., 51., 54., 56., 57., 58. számú pontjaira. A tájékoztatásnak nem csupán a kölcsön pénznemének fel-, vagy leértékelődésére kell kiterjednie, hanem azokra a hatásokra is, amelyeket a kölcsön pénzneme árfolyamának ingadozása és e pénznem kamatlábának emelkedése a törlesztőrészletekre gyakorolhat.

Az 50. pont vonatkozásában kitért arra, hogy I. rendű alperesnek kötelezettsége lett volna az információs hátrány kiegyenlítésére törekednie. Minden lényeges körülményt a fogyasztó elé kellett volna tárnia. I. rendű alperes nem hívta fel a figyelmét arra, hogy a Magyar Nemzeti Bank intervenció sávot tartott fenn 2008 márciusáig annak érdekében, hogy a forint leértékelése esetén a forint megőrizze vásárlóerejét. Nem hívta fel arra a figyelmét, hogy a szerződéskötés idején már nem volt intervenció sáv, tehát a Magyar Nemzeti Banknak nem maradt eszköze, hogy a forint romlását megakadályozza. Rögzíteni kellett volna azt is, hogy a kamatparitás miatt

az árfolyamváltozás hosszabb távon szükségszerűen semlegesíti a kamatelőnyt. Nem kapott tájékoztatást például a FORWARD árfolyamszámítás módszertanára, vagy a kamatparitás elvére alapítottan arról, hogy deviza alapú kölcsönök tekintetében a kamatelőny alacsonyabb szintje nagy biztonsággal árfolyamvesztéshez vezet fogyasztói oldalon.

A C-51/17. számú előzetes döntés 76. pontja értelmében a pénzügyi szolgáltatónak kell tényleges lehetőséget biztosítania ahhoz, hogy az összes szerződéses feltételt a fogyasztó megismerhesse. I. rendű alperesnek tevőleges magatartást kell tanúsítania annak érdekében, hogy fogyasztónak kellő ideje álljon rendelkezésre a szerződés tanulmányozására. Erősen hiányos az I. rendű alperes által nyújtott tájékoztatás. Közvetlenül az aláírás előtt tudta elolvasni az általános tájékoztatást. Objektíve nem állt kellő idő a rendelkezésére megalapozott üzleti döntés meghozatalához. Nem volt lehetősége arra, hogy a szerződést és mellékleteit haza vigye. I. rendű alperesnek a forint súlyos leértékelődésének lehetőségére is fel kellett volna hívni a figyelmet. A gazdasági következmény az, hogy törlesztőrészlet emelkedésén túlmenően a tartozás is jelentős mértékben is megnövekedhet. Nem felel meg a C-51/17. számú döntés 74. pontjában a perbeli kockázatfeltáró nyilatkozat, mert hiányzik belőle az a tájékoztatás, amely arra vonatkozik, hogy a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze akár súlyosan leértékelődhet, amely miatt a kölcsön törlesztése gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat a fogyasztó számára.

Felperes vitatta az I. rendű alperes elévülési kifogását, mivel a követelések a kölcsönszerződés fennállása alatt nem évülnek el. Az elévülés határideje a szerződés megszűnésével kezdődik.

Jogkövetkezmények tekintetében hangsúlyozta, hogy árfolyamkockázat viselésére nem kötelezhető. Kamat felár számításával a kamat mértéke összesen 12,2817%.

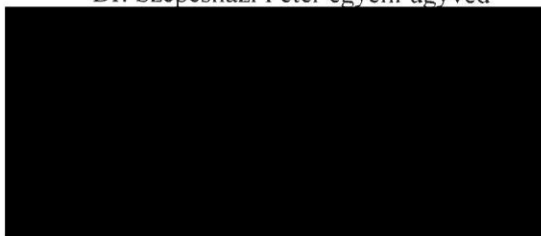
I. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és felperes marasztalását kérte perköltségeiben....

A II. rendű alperes nem terjesztett elő ellenkérelmet”.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a felperes által az I. r. alperessel 2007. március 21. napján BCMU07010037 számon megkötött hitelszerződés érvénytelen. A bíróság az érvénytelen hitelszerződést érvényessé nyilvánította úgy, hogy a felperes részéről fizetendő casco díj havi becsült összege 8.000. forint. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként előterjesztett keresetet elutasította. Kötelezte a II. rendű alperest fentiek tűrésére.

Kötelezte az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg felperesnek 18.000. forint perköltséget. A felperes, valamint I. rendű alperes személyenként köteles külön felhívásra 25.900. Ft le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket megfizetni az államnak.

Indokolásában az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a kereset részben alapos. Utalt az rPtk. 209. §-ának (1) bekezdésére, 209/A. §-ának (1) bekezdésére, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdésére.

„Érvénytelen a kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdésének b) pontja alapján.

A felperes 36.G.40.197/2016/9. számú jegyzőkönyvben foglalt nyilatkozata szerint kizárólag a casco díj hiányát sérelmezi. A felperesi nyilatkozat értelmében a Hpt. 213 § (1) bekezdés b) pontjára alapított kereset vonatkozásában egyéb díj, vagy költség kölcsönszerződésben történő rögzítésének szükségességét nem kellett vizsgálni.

A perbeli szerződés megkötésekor hatályos, a betéti kamat, az értékpapírok hozama és a teljes hiteldíj mutató számításáról és közzétételéről szóló 41/1997. (III. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 12. § f) pontja szerint a pénzügyi intézménynek biztosítania kell, hogy ügyfele a szerződés aláírása előtt megismerhesse a rövidítés feltüntetésével két tizedesjegy pontossággal a THM-et, a THM számításának módját és a THM számítása során figyelembe nem vett egyéb költségek, különösen a közjegyzői díj és a kölcsön folyósításához megkövetelt biztosítási díj meghatározását és várható összegét.

A kölcsönszerződés mellékletét képező üzletszabályzat 19. pontja a hitelfolyósítás feltételeként szabta meg azt, hogy I. rendű alperest a casco biztosítási ajánlatban kedvezményezettként tüntessék fel. Feltétel volt még továbbá az is, hogy az üzletszabályzat 9. pontja szerinti gépjármű forgalmi engedélyt bemutassák I. r. alperesnek. Az üzletszabályzat 9. pontja értelmében a felperes a gépjárművet akkor jogosult átvenni, ha a 12. pontban meghatározott biztosítási szerződések hatályba léptek. **Az üzletszabályzat 12.2. pontja értelmében felperes köteles a gépjárműre casco biztosítást kötni.** Ezekből a szerződéses rendelkezésekből megállapítható, hogy a hitel folyósításának feltétele volt az, hogy felperes az I. rendű alperes részéről finanszírozott gépjárműre casco biztosítást kössön.

A Hpt. és R. fentiekben idézett rendelkezése alapján megállapítható, hogy a perbeli, Hpt. fogalomrendszerében fogyasztási kölcsönszerződésnek minősülő megállapodásnak tartalmaznia kellett volna a casco díj összegét, vagy a díj összegére vonatkozó becslést. Mivel az I. r. alperes által sem vitatottan ezt a díjat nem foglalta magában a szerződés, a bíróság megítélése szerint a teljes kölcsönszerződés érvénytelennek minősül.

A bíróság utal arra, hogy e díj feltüntetésének elmaradására nem adhat okot az a körülmény, hogy az I. r. alperes azért nem ismerhette ezt a díjat, mert a felperes nem az I. r. alperessel, hanem egy harmadik személlyel köt vagyonszolgáltatást. Ebben az esetben az R. és Hpt. rendelkezései alapján az minősül jogkövető magatartásnak, ha az I. r. alperes a casco díjat becslés útján állapítja meg és a kölcsönszerződést a felek úgy kötik meg, hogy a becslés összege az aláírt kölcsönszerződésben rögzítésre került.

A bíróság megítélése szerint az érvénytelenség jogkövetkezményének pontos levonása kérdésében jelentősége van annak a körülménynek, hogy milyen okból érvénytelen a kölcsönszerződés, valamint a kölcsönszerződés hiányossága kiküszöbölhető-e érvényesség nyilvánítással. A felperes keresetében kérte hatályossá nyilvánítani kölcsönszerződést, amely kérelem a bíróságot kizárólag abban az esetben kötötte volna, ha I. rendű alperes is hatályossá nyilvánítást kér és tiltakozik az érvénytelenség egyéb - amely jelen esetben érvényesség

nyilvánítást jelent - jogkövetkezményének alkalmazása ellen. Ebből a megfontolásból kiindulva a bíróság megvizsgálta a felperes valamennyi, érvénytelenség keretében megjelölt hivatkozását. A vizsgálat eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy felperes fenti kérdést nem érintő többi keresete alaptalan a következő indokok miatt.

A felperes a Hpt. 213. § (1) bekezdésének b) pontja vonatkozásában azzal is érvelt, hogy a kölcsönszerződés helytelenül tartalmazza a THM értékét. A bíróság megállapítása szerint a kölcsönszerződés 9. pontja magában foglalja a THM induló mértékét. A THM mértékében kimutatható esetleges pontatlanságok nem eredményezik a kölcsönszerződés érvénytelenségét, mivel a THM mértékének meghatározása miatt a kölcsönszerződés formailag megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdésének b) pontjában foglaltaknak. Ha a THM mértéke bizonyíthatóan helytelen, akkor ez azzal a következménnyel jár, hogy a pénzügyintézet nem alapíthat jogot a valóságnál nagyobb mértékű THM-re, valamint a felperes visszakövetelheti a befizetéseinek azt a részét, amelyet a magasabb mértékű THM miatt terhelt rá a pénzügyintézet. A helytelen mértékű THM elszámolási kérdéseket vethet fel a kölcsönszerződés felei között, de nem jár a Hpt. 213. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti teljes érvénytelenség megállapításával. E pont alapján a kölcsönszerződés semmissége akkor áll fenn, ha a THM éves, százalékban kifejezett értékét egyáltalán nem rögzítik a kölcsönszerződésben. A szerződésben a kamatlábnak az induló mértéke lett meghatározva, ezáltal a THM mértékét is csak tájékoztató jelleggel rögzítette a szerződés.

Alaptalan a Hpt. 213. § (1) bekezdésének a) pontjára alapított kereset. A felek a kölcsön tárgyában is megegyeztek, mivel a kölcsönszerződés tartalmazza a hitel összegét forintban kifejezve azzal a megjegyzéssel, hogy az I. rendű alperes CHF alapon tartja nyilván a felperes tartozását. A CHF alapúságban történő akarategységet juttatja kifejezésre a felperesnek az a vallomása, amely szerint azt a tájékoztatást kapta, hogy a svájci frank alapú kikötést nem is kell figyelni, mivel forintban kell törlesztenie.

A szerződés 6. pontja, valamint Üzletszabályzat 18.3.2. és 18.3.4. pontja tartalmazza azokat az adatokat, amely a kölcsön kirovó összegének meghatározásához szükséges. Tény, hogy a kölcsönszerződés nem tartalmazza devizában a kölcsön összegét, de ez a körülmény még nem eredményezi a kölcsönszerződés érvénytelenségét, mivel a kölcsön deviza összege kiszámítható az üzletszabályzat 18.3.2. pontjában meghatározott meghatározott bázis árfolyam figyelembevételével. A felperes alappal számíthatott a szerződés megkötése és a kölcsön folyósítása között eltelt időben bekövetkező esetleges árfolyamváltozásra és arra, hogy ennek hatását figyelembe veszik nyilvántartott tartozásának a meghatározásakor. A felperes tartozásának összege kirovó pénznemben tehát akként rögzül a szerződés megkötésének időpontjában, hogy a felek a folyósítás tényéhez kötik a devizában nyilvántartott tartozás pontos összegének meghatározhatóságát.

Nem alapos az a felperesi érvelés, hogy az üzletszabályzat 20. pontjában biztosított 3 banki munkanap miatt nincs meghatározva kirovó pénznemben a kölcsön összege. Az I. rendű alperest is köti a kölcsönszerződés rendelkezései, amelyben objektív módon meghatározták azt,

hogy a folyósítás napján hatályban lévő bázis árfolyam alapulvételével kell megállapítani kölcsön összegét svájci frankban. Az I. rendű alperes sincs tisztában az árfolyamok jövőbeni változásával, ezért nem tekinthető elfogadhatónak az a felperesi vélekedés, hogy I. rendű alperes befolyásolni tudja a kölcsönszerződés tárgyát.

A bíróság áttekintette az Európai Unió Bírósága C-186/16, valamint C-126/17 számú határozatait. A határozatok ismeretének birtokában sem lehet megállapítani a Hpt. 213 § (1) bekezdésének a) pontja alapján a kölcsönszerződés érvénytelenségét, mivel ezek az ítéletek nem teszik I. rendű alperes kötelezettségévé azt, hogy a kölcsönszerződés időpontjában számszerűen meghatározható legyen a kölcsön összege kirovó pénznemben.

A bíróság nem értett egyet az I. rendű alperessel abban a kérdésben, hogy a felperes a Hpt. 213 § (1) bekezdésének c) pontjára elkésetten hivatkozott. A felperes már a 2016. március 11. napján kelt keresetváltoztatásában megjelölte azt, hogy a kölcsönszerződés azért is érvénytelen, mert nem tünteti fel az összes költséget. A felperes ezzel a hivatkozással megjelölte az érvényesíteni kívánt joga tényalapját, ezért a bíróság a 2016. május 20. napján tartott tárgyaláson előadott, felek közötti elszámolás H és W oszlopaiban lévő költségre vonatkozó felperesi hivatkozást, majd e tekintetben a Hpt. 213 § (1) bekezdése c) pontjának megjelölését olyan keresetpontosításként értelmezte, amelynek előadásához nincs szükség az I. rendű alperes hozzájárulására.

A Hpt. 213 § (1) bekezdésének c) pontjára alapított kereset nem alapos. I. rendű alperesi védekezést követően felperes elismerte, hogy az elszámolás H és W oszlopaiban feltüntetett díjak csekélydíjak, amelyek szerepelnek a hirdetményben. Keresete jogalapját abban jelölte meg, hogy ez a hirdetmény nem vált a szerződés részévé. A bíróság nem tartotta elfogadhatónak ezt a felperesi érvelést, mivel az üzletszabályzat 17. pontja tartalmazza azt, hogy a hirdetmény foglalja magában díjak, költségek felsorolását. Az üzletszabályzat 17. pontja és a Ptk. 205/B. § (1) bekezdése értelmében a kölcsönszerződés részévé vált ez a hirdetmény, ezért nem kellett I. rendű alperesnek azt igazolnia, hogy ezt a hirdetményt ténylegesen át is adta a felperes részére. A hirdetmény felperes részéről sem vitatottan tartalmazta a felperes által hiányolt költséget, ezért a kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján nem érvénytelen.

Nem érvénytelen a kölcsönszerződés a Hpt. 213 § (1) bekezdésének e) pontja alapján sem. A kölcsönszerződés rögzíti a törlesztőrészletek számát (72 hónap), valamint minden egyes törlesztőrészlet összegét. Az Üzletszabályzat 21. pontja értelmében a törlesztőrészletek esedékességének napja minden naptári hónapban az a nap, amely számánál fogva megegyezik a hitelfolyósítás napjával, illetve amennyiben az adott hónapban nincs ilyen számú nap, úgy a hónap utolsó napja. A kölcsönszerződéshez tartozó Üzletszabályzat 21. pontja rögzíti tehát a törlesztőrészletek esedékességének időpontját is.

A bíróság megítélése szerint az esedékesség időpontjának ilyen módon történő meghatározása nem okozhat nehézséget a felperesnek. A törlesztőrészletek meghatározásának módja azért sem lehet sérelmes felperesre nézve, mivel felperes teljesítésétől függött a folyósítási feltételeknek

való megfelelés. Mindezen körülmények miatt a kölcsönszerződés nem sérti a C-42/15. számú európai uniós határozatot sem.

A Hpt. 213 § (1) bekezdésének e) pontjában meghatározott adatokat a kölcsönszerződés tartalmazza, a törlesztőrészleteket pedig meg lehet határozni kirovó pénznemben is azzal a módszerrel, amelyre a bíróság már utalt a Hpt. 213 § (1) bekezdés a) pontja vonatkozásában.

A bíróság nem osztotta az árfolyamkockázat tekintetében előadott felperesi érvelést. A deviza alapú kikötés a szokásos szerződési gyakorlattól nem tér el. A perbeli szerződés megkötésének időszakában általános gyakorlat volt hitelt igényelni deviza alapon, mivel a deviza alapú hitelek ügyleti kamata alacsonyabb volt a forint alapú hitelek kamatainál. A felperes aláírta a kölcsönszerződés egyedi részének 7. pontját, amely tartalmazott tájékoztatást a deviza alapú hitel sajátosságáról.

Nem tisztességtelen a felperesre telepített árfolyamkockázat.

A perbeli esetben a hitelszerződés 7. pontja tartalmazott tájékoztatást az árfolyamkockázat tartalmáról. Egy átlagosan figyelmes és körültekintő adós számára érthetőnek és világosnak kellett lennie annak a ténynek, hogy az árfolyam folyamatosan változhat, amely jelentős kockázatot hordoz magában. A jelentős kockázat azt a veszélyt jelenti, hogy a forint leértékelődése a törlesztőrészletek emelkedésével jár együtt. **A 7. pont kifejezetten rögzítette, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázat jelentős, mivel nemcsak az esedékes törlesztőrészletek növekedését eredményezi, de a teljes hátralévő tőketartozást is növeli.** A felperes a szerződés aláírásával tudomásul vette, hogy viseli ezt a kockázatot. Az I. rendű alperes tehát egyértelművé tette a felperes számára azt, hogy jelentős kockázata van a deviza alapú kölcsönszerződés megkötésének, valamint azt is, hogy a forint gyengülése esetén milyen következményekkel kell számolni a felperesnek.

A nyilatkozatban nincs utalás arra, hogy egy meghatározott mérték feletti árfolyamváltozás esetén a felperesnek nem kell viselnie a kockázatokat. A nyilatkozatból tehát a szavak általánosan elfogadott jelentése alapján az a következtetés vonható le egy átlagosan figyelmes és körültekintő adós számára, hogy a kockázatvállalásának nincsen felső határa. A bíróság megítélése szerint a kockázatvállalás korlátlanságát a hitelnyújtónak nem kell szó szerint feltüntetnie az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatóban. Elegendő az, ha a tájékoztatás értelmezése alapján egyértelmű, hogy a kockázatot teljes mértékben az adós viseli.

Mindezek alapján a felperesnek rálátással kellett rendelkeznie arra, hogy már a legkisebb árfolyamváltozás is befolyásolja fizetési kötelezettségét.

A bíróság bemutatta a felperesnek a hitelszerződést, aki azt nyilatkozta, hogy azt a tájékoztatást adták részére, hogy legfeljebb 1-2 ezer forint elmozdulás várható a törlesztőrészletek összegében. Az I. rendű alperes nem ismerte el ezt a felperesi állítást, ezért a bíróság nem tudta megállapítani ennek a felperesi tényállításnak helyességét, mivel a felperes személyes vallomása önmagában még bizonyítékként nem értékelhető.

A támadott kikötések tisztességtelenségét a C-51/17. számú előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítélet ismeretében sem lehet megállapítani. A tájékoztatás nem korlátozódik csupán az alaki, nyelvtani érthetőségre. Az I. rendű alperes kitért ugyanis a tájékoztatásában arra, hogy a forint leértékelődése a törlesztőrészek növekedésével jár együtt. Felhívta arra is a figyelmet, hogy a forint leértékelődése a teljes tőketartozást növeli. Tájékoztatta arról is a felperest, hogy ezt a kockázatot kizárólag a felperes viseli. Egy átlagosan körütekintő fogyasztónak ebből a tájékoztatásból értenie kellett azt, hogy egy számára kedvezőtlen árfolyamváltozás gazdasági következménye az, hogy növeli a hitelszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit, mivel emelkedik a törlesztőrészlet és a tőketartozás forintban kifejezett összege is.

Az Európai Unió Bíróságának megállapítása szerint a fogyasztó számára tényleges lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a szerződés összes feltételét megismerhesse. A felperes személyes vallomása megtételekor nem állított olyan tény, amely szerint a szerződési feltételek megismerését a szerződés aláírása előtt valamely körülmény megnehezítette volna. A bíróság ezért abból indult ki, hogy a felperesnek megvolt a lehetősége áttanulmányozni a szerződést annak aláírása előtt, valamint kérdéseket feltenni a hitel ügyintézőjének. Az I. r. alperes nem idézett elő olyan helyzetet, amely a szerződéskötés következményeinek megismerését nehezítette volna. A bíróság nem értékelte nehezítő körülményként azt, hogy I. rendű alperes felperes állítása szerint nem engedte a szerződéstervezetet hazavinni. A felperesnek ugyanis megvolt az a lehetősége, hogy a kölcsönszerződést mindaddig ne írja alá, amíg az olyan kikötéseket tartalmaz, amelynek áttanulmányozása további időt vesz igénybe. A felperes tehát a szerződés megkötése előtt olyan helyzetbe került, amelynek alapján el tudta döntení azt, kíván-e a szerződésben foglalt feltételekkel megállapodást kötni az I. r. alperessel.

A C-186/16. számú határozat nem tartalmaz eltérő rendelkezéseket C-51/17 számú határozathoz képest, így az sem állapítható meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés nem teljesíti a C-186/16. számú határozatban foglalt követelményeket.

A fenti indokok alapján a kölcsönszerződés kizárólag a casco díj feltüntetésének hiánya miatt érvénytelen. Ezt az érvénytelenségi okot a casco díjának szerződésbe foglalásával indokolt kiküszöbölni érvényessé nyilvánítás útján. A bíróság megítélése szerint megalapozatlan az érvénytelenség jogkövetkezményét olyan módon kell levonni, hogy a felperest mentesítse például az árfolyamkockázat viselése alól. Egy ilyen tartalmú jogkövetkezményt abban az esetben indokolt alkalmazni, ha a bíróság az árfolyamkockázat nem megfelelő feltárása miatt állapítja meg az érvénytelenséget.

A csatolt okiratok tanúsága szerint felperes 2007 júniusában 7889 forint összegű casco díjat fizetett meg. A bíróság emiatt az érvénytelen szerződést úgy nyilvánította érvényessé, hogy a casco díj becsült összege 8.000 forint.

A bíróság I. rendű alperesi védekezésre figyelemmel megjegyzi azt is, hogy az érvénytelenség jogkövetkezménye iránti keresetet nem lehet elévültnek tekinteni, mivel a 2014. évi XXXVIII. törvény 1. § (6) bekezdése értelmében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény

elévüléssel kapcsolatos szabályait a fogyasztói kölcsönszerződésből eredő követelések tekintetében úgy kell értelmezni, hogy e követelések a kölcsönszerződés fennállása alatt nem évülnek el, azok elévülése a szerződés megszűnésével kezdődik. Az I. rendű alperes 2014. szeptember 26. napján kelt levelével mondta fel a kölcsönszerződést. Felperes keresetlevelét 2016. január 13. nyújtotta be. A két időpont között nem telt el 5 év, így az érvénytelenség jogkövetkezményéből eredő követelés sem évülhetett el.

A bíróság a fentiek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

A Pp. 81. § (1) bekezdése szerint részleges pernyertesség esetében a bíróság a perköltség felől a pernyertesség arányának, valamint az egyes felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével határoz. Ha a pernyertesség és pervesztesség aránya, valamint az előlegezett költségek összege között nincsen számottevő különbség, a bíróság akként rendelkezik, hogy mindegyik fél maga viseli a saját költségét.

A pertárgyérték megegyezik azzal az összeggel, amelynek felperesi tartozásként való fennállása megállapítását kérte a felperes elsődleges keresetében. Mindezek alapján a pertárgyérték 1.463.256,65 forint.

A felperes keresete csak részben lett alapos, mert az érvénytelenség jogkövetkezménye tárgyában a bíróság nem osztotta azt a felperesi álláspontot, hogy az árfolyamkockázat címén felszámított összegek kiesnek a szerződésből. Figyelembe véve azt a körülményt is, hogy a kereset jogalapja alapos, de az érvénytelenség jogkövetkezményére vonatkozó felperesi igény viszont alaptalan, a bíróság felperest és I. rendű alperest fele-fele arányban minősítette pernyertesnek. Felperes és I. rendű alperes saját maga köteles viselni a peres eljárással összefüggésben felmerült ügyvédi munkadíjat”.

A MÁSODFOKÚ ELJÁRÁS

Az I. rendű alperes az elsőfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset egészének elutasítását. Érvelése szerint a casco-biztosítás megkötésére a felperes választása szerint, egyénileg került sor, azaz a felperes nem a beépített casco-biztosítást választotta, amelynek díját beépítik a törlesztőrészletekbe. A biztosítás díja nem az I. rendű alperes által nyújtott szolgáltatás ellenértékeként, és nem az I. rendű alperessel kötött szerződés alapján merül fel, így e díj szerződésben való feltüntetése nem elvárható. Egy becsült díj feltüntetése megtévesztő is lehetett volna, a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének g) pontja pedig kizárólag a fogyasztótól megkövetelt biztosítások megjelölését írja elő. A biztosítási szerződés megkötésének kötelezettsége és a díjfizetési kötelezettség pedig a felperes számára ismert volt. Mindezekkel egyező következtetésre jutott a Fővárosi ítéltábla is egy ítéletében (16.Gf.40.189/2016/12.).

A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az I. rendű alperes fellebbezésével támadott ítéleti rendelkezés helybenhagyását. A Hpt. 210. §-ának (2) bekezdése lex speciálisként kogens

rendelkezést tartalmaz arra, hogy a pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződésben egyértelműen meg kell határozni a kamatot, díjat és minden egyéb költséget vagy feltételt, ideértve a késedelmes teljesítés jogkövetkezményeit is, amelynek elmaradása a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján semmisséget von maga után. E körben utalt az EBH2013.G.10. számú elvi állásfoglalásra is, amely szintén azt hangsúlyozza, hogy a Hpt. 213. §-ának célja egyértelműen a fogyasztók védelme.

A felperes fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítását, ez alapján a szerződés hatályossá nyilvánítását annak megállapítása mellett, hogy a felperes I. rendű alperessel szemben fennálló tartozása elsődlegesen 1 463 256,65 forint, másodlagosan 33 322 forint. A THM kapcsán kifejtette, hogy a semmisség nem csak akkor áll fenn, ha azt egyáltalán nem rögzítik, mivel az a rendeltetése, hogy a fogyasztó felmérje, hogy milyen mértékű költséggel kell számolnia. Mivel nem a valós THM mértéket rögzítették, megfosztották a felperest mint fogyasztót attól, hogy megalapozott üzleti döntést hozzon, így nem teljesültek az EUB C-26/13. számú határozatában foglaltak. A THM-nek biztosítania kell a hiteltermékek összehasonlíthatóságát, a 93/13. irányelv alapján létrehozott védelmi rendszer is ezen alapszik. Ugyanezt támasztják alá a C-76/10. számú ítélet 68-70. pontjai és a C-42/15. számú határozat 67. pontja is. A THM mértéke nem csupán elszámolási kérdéseket vethet fel, így mivel a jogsértés kiküszöbölésére, orvoslására nincs lehetőség, a teljes szerződés érvénytelenségét kell megállapítani. A kölcsön tárgyának meghatározása körében az EUB C-126/17. számú határozata alapján megállapítható, hogy amennyiben a kölcsön összegét nem határozzák meg a kirovó pénznemben, akkor a szerződésnek minimális szinten tartalmaznia kell a folyósítás időpontjában alkalmazandó árfolyamot, a számítás módszerét és a kölcsön forintban meghatározott összegét. Ezek közül az alkalmazandó árfolyam a DH törvények alapján meghatározott, ugyanakkor a folyósítás időpontja és a számítás módszerei meghatározatlanok. A C-126/17. számú határozat az 1/2016. számú Polgári jogegységi határozathoz képest többet vár el: az átszámítási módszer legyen átlátható már a kölcsönszerződésben is. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a felperesi érvelést, hogy mivel az alkalmazandó árfolyam a DH törvények alapján meghatározott, lényegtelennek válik, hogy az üzletszabályzat 18.3.2. és 18.3.4. pontjai milyen bázisárfolyamot tartalmaznak. Az elsőfokú bíróság által alkalmazott „kiszámítható” kitéltől eltérően az EUB C-126/17. számú határozata azt várja el, hogy a ténylegesen kölcsönadott összeg számítási módszere legyen átlátható. A perbeli szerződés alapján pedig nem határozható meg, hogy pontosan milyen matematikai műveletet kell elvégezni, hogy a felperes ki tudja számolni a kölcsön összegét. Ezen EUB határozat a folyósítás időpontjában érvényes árfolyam kitélt szerepelteti. Ettől eltérően az üzletszabályzat 20. pontja szerint a kölcsön folyósítása a folyósítási feltételek teljesülését követő 3 banki munkanapon belül történik, de a folyósítás tényleges időpontját ezzel nem rögzítették, az ugyanis időtartam, nem időpont. Emellett a gépjármű vételárát az I. rendű alperes jogelődje közvetlenül a gépjárműkereskedőnek folyósította, ezért a felperes nem is értesült a folyósítás időpontjáról. A pénzügyi szolgáltatónak megvan a lehetősége, hogy a folyósítás időpontját a 3 napon belül tetszés szerint válassza ki, emiatt befolyásolni képes a kölcsönszerződés tárgyát, ki tudja választani a saját szempontjából előnyösebb folyósítási napot. A C-126/17. számú határozatban előírt átszámítási módszer nem található meg sem a szerződésben, sem az üzletszabályzatban, de erről az elsőfokú ítélet sem ad tájékoztatást. A C-227/18. számú határozat ugyancsak azt irányozza elő, hogy a számítási

mechanizmust átlátható módon kell ismertetni, mindezen EUB határozatok pedig meghaladták tették a vonatkozó polgári jogegységi határozatokat. A kölcsön összegének továbbá a szerződéskötéskor kell kiszámíthatónak lennie, az uniós jog érvényesülése érdekében pedig a nemzeti jogot adott esetben félre kell tennie a bíróságnak. A kölcsön törlesztőrészletének esedékessége tekintetében idézte az üzletszabályzat 21. pontját, amelyből az derül ki, hogy a kölcsön folyósításának pontos időpontja feltételtől függ, amelynek bekövetkezése a szerződés aláírásakor még nem ismert és bizonytalan. A jövedelemből élő adós számára azonban nem közömbös, hogy a hónap melyik napján esedékes a törlesztőrészlet, nem véletlen, hogy az EUB C-126/17. számú határozatának 31. pontja előre meghatározott időpontot említ, amely felülírja az 1/2016. Polgári jogegységi határozat rendelkezéseit. Éppen ezért csatolta az elsőfokú eljárás során egy piaci versenytárs szerződésmintáját, amely félreérthetetlenül közli az esedékesség időpontját. Az az ítéleti megállapítás pedig téves, hogy a folyósítás a felperes teljesítésétől függött, hiszen sok egyéb tényezőtől is függött, így a folyósítás időpontjáról a fogyasztó nem is értesül. E vonatkozásban ismertette a C-51/17. és a C-483/16. számú EUB határozatok megállapításait, amely szerint a kiszolgáltató helyzetben lévő fogyasztók hatékony védelme a cél, amellyel nem összeegyeztethető egy bizonytalan jövőbeli eseményhez, a kölcsön folyósításának időpontjához kötni a törlesztőrészlet esedékességét. Az árfolyamkockázat körében arra utalt, hogy a C-51/17. számú határozat szerint világos tájékoztatást kell adnia a forint súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatásáról, arról, hogy a fogyasztó olyan mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhető válhat. Mindezt a szerződés megkötése előtt, időben kell megismerni, amelyekből értékelni tudja mindezek pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetlegesen jelentős gazdasági következményeit, amelyre a figyelmét is fel kell hívni. A szerződés 7. pontja kizárólag az ügyleti kamat változtatásának lehetőségét írja le, amelyhez képest a Kúria Konzultatív Testületé sem ezzel, hanem a forint súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatásával kapcsolatban fogalmaz meg elvárást. A C-186/16. számú ítélet is e mechanizmus konkrét működésének feltüntetését várja el, míg a C-51/17. számú ítélet szerint tényleges lehetőséget kell biztosítani, hogy a fogyasztó a szerződés összes feltételét megismerhesse már a szerződés megkötése előtt. A C-186/16. számú ítélet alapján a bíróságnak abban a kérdésben kell állást foglalnia, hogy melyek azok a releváns tények, amelyek az ügylet tényleges kockázatát (kiterjesztő módon értelmezve) megvilágítják a fogyasztó számára. Az árfolyamkockázat nem a véletlenszerű, hanem piaci, modellezhető és menedzselhető jelenség, amely felismerésére egy átlagosan tájékozott és körültekintő fogyasztó nem képes. Az I. rendű alperes elmulasztotta felhívni a felperes figyelmét arra is, hogy a Magyar Nemzeti Bank úgynevezett intervenció sávot tart fenn, amely nélkül már korábban is a törlesztőrészlet és tartozás emelkedése következett volna be, de elmulasztotta felhívni a felperes figyelmét arra is, hogy annak esetleges megszüntetése a forint romlását eredményezheti. Azt a tájékoztatást sem kapta meg, hogy a kamatkülönbözet miatt a devizaalapú kölcsön hosszútávon nem lehet olcsóbb, mint a forintkölcsön. Idézte a PSZÁF Felügyeleti Tanácsának 9/2006. (XI.7.) számú ajánlásának 14. pontját, amely szerint a pénzügyi intézményeknek kiemelt figyelmet kellett volna fordítaniuk arra, hogy felhívják az ügyfelek figyelmét, hogy a törlesztőrészlet esetleges jövőbeni növekedése megélhetési gondokat is okozhat. Ebből és a bank makrogazdasági ismereteiből következik, hogy a szerződéskötéskor várható volt a forint jelentős leértékelődése.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte a felperes fellebbezésével támadott ítéleti rendelkezés helybenhagyását annak helyes indokainál fogva. Kiemelte, hogy a felperes által hivatkozott EUB döntések tárgyát a 93/13/EGK irányelv képezi, így az ott meghatározott szempontok csak a tisztességtelenség, de nem a felperes által megjelölt Hpt. 203 §-a (1) bekezdésének a), b) és e) pontjai körében értékelhetők. Az árfolyamkockázati tájékoztatás körében pedig a Kúria sem írta elő, hogy a tájékoztatásban szó szerint kell szerepeltetni, hogy az árfolyamkockázat akár korlátlan is lehet, hanem annak kell kitűnnie, hogy az valós. A felperes pedig nem volt kényszerhelyzetben a szerződés aláírásakor. Hivatkozott a felsőbb bíróságok több eseti döntésére is, amelyek megfelelőnek minősítették a perbeli tájékoztatást.

A II. rendű alperes nem terjesztett elő fellebbezési ellenkérelmet.

A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és a keresetet egészében elutasította. Mellőzte az I. rendű alperes perköltség és eljárási illeték fizetésére történő kötelezését, és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 15 napon belül 38.100. forint elsőfokú perköltséget. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 15 napon belül 63.368. forint másodfokú perköltséget, míg az államnak az állami adóhatóság külön felhívására 22.721. forint fellebbezési illetéket. Az I. rendű alperes 327.480. forint fellebbezési illetéket visszaigényelhet.

A másodfokú bírósági ítélet indokolása szerint az **„ítélőtábla az 1952. évi Pp. 114. §-a alapján figyelmen kívül hagyta a felperes eljárás szabálytalansága ellen” 2019. október 5-én „előterjesztett kifogását”**.

„Az Országos Bírósági Hivatal Elnöke az OBHE 251.E./2019. (IV. 30.) számú határozatával rendelte ki a Debreceni ítéltábla egyes bíráit (köztük a jelen tanács tagjait) a Fővárosi ítéltáblára - a Fővárosi Ítéltábla illetékességét nem érintően - a bíróságok közötti ügyteher egyenletes elosztásának biztosítása érdekében, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról 2011. évi CLXI. törvény (Bsz.) 76. §-a (5) bekezdésének h) pontja, továbbá a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (Bjt.) 31. §-ának (2) bekezdése és 32. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján. Mivel e kirendelés nagyobb számú ügyet érint, az ítéltábla a tanács tagjai bíróságának területén jár el az 1952. évi Pp. 44. §-ának (1) bekezdése alapján. Az ítéltábla álláspontja szerint mindezzel nem sérültek az eljárás szabályai.

Mindezen felül az 1952. évi Pp. 73/A. §-a (1) bekezdésének a) pontja értelmében a jogi képviselő kötelező az ítéltábla előtti eljárásban az ítélet ellen fellebbezést előterjesztő fél számára, a 73/B. §-ának (1) bekezdése szerint ha a jogi képviselő kötelező, a jogi képviselő közreműködése nélkül eljáró fél perbeli cselekménye és nyilatkozata hatálytalan - a felperes értelemszerűen jelen lehet a per nyilvános tárgyalásán, de a professzionális másodfokú pervitelben személyesen teljesíthető, joghatály kiváltására alkalmas cselekmények hiányában nem értelmezhető eljárási jogainak állított sérelme, hiszen nincs olyan eljárási joga, amelyet a másodfokú tárgyaláson személyes részvétellel gyakorolhatna a 245. §-a pedig úgy rendelkezik, hogy a fellebbezési tárgyalásra szabályszerűen megidézettnek vagy valamelyiküknek az elmaradása a tárgyalás megtartását és a fellebbezés elintézését nem gátolja. **Az eljárási**

rendelkezőkből az következik, hogy a felperest nem éri hátrány a másodfokú tárgyalás Debrecenbe kitűzése folytán, mivel személyesen a fél joghatályos nyilatkozatot sem tehet, a jogi képviselő megjelenése a tárgyaláson nem kötelező, megjelenése esetén az így jelentkező költségeit felszámíthatja.

A Kúria a BH2015. 194 számon közzétett eseti döntésében is úgy foglalt állást, hogy nem jelent eljárási szabálysértést az, ha a fellebbezés másodfokú elbírálására az Országos Bírósági Hivatal elnökének kirendelése alapján a Fővárosi ítélőtábla nevében a Debreceni ítélőtábla bírói járnak el, míg a Pfv.III.20.289/2015/4. számú ítéletében nem találta jogszabályba ütközőnek a kirendelt bírák szolgálati helyükön történő munkavégzését.

Mindezek alapján az ítélőtábla érdemben bírálta el a fellebbezéseket, és megállapította, hogy a felperes fellebbezése megalapozatlan, az I. rendű alperes fellebbezése megalapozott.

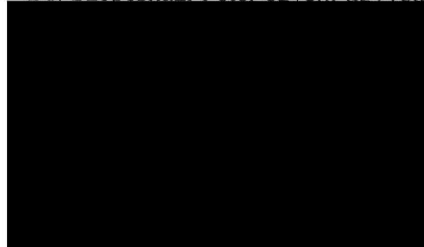
Az ítélőtábla előrebocsátja, hogy a felperes és az I. rendű alperes ügy érdemét érintő fellebbezése a per tárgya miatt fennálló egységes pertársaság (1952. évi Pp. 51. §-ának a) pontja) folytán kiterjedt a II. rendű alperesre is, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt olyan rendelkezése, amelyet fellebbezés ne érintett volna.

Az ítélőtábla annyiban pontosítja az elsőfokú ítéletben a kereseti kérelemmel kapcsolatban rögzítetteket, hogy a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (DH2.tv.) 37. §-ának (2) bekezdése alapján úgy kellett tekinteni, hogy a felperes nem tartja fenn a megállapítás iránti kereseti kérelmet. E szerint ugyanis ha a fél a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelme mellett az eljárásban más kereseti kérelmet is előterjesztett, úgy kell tekinteni, hogy a megállapítás iránti kereseti kérelmet nem tartja fenn.

Az elsőfokú bíróság az ügy érdemi elbírálásához szükséges tényállást feltárta, a felek által felajánlott bizonyítást lefolytatta, az ítélőtábla azonban nem értett egyet az elsőfokú bíróság szerződés érvénytelenségére vonatkozó megállapításával.

Az I. rendű alperes megalapozottan hivatkozott ugyanis arra, hogy jogelődje nem volt köteles feltüntetni a casco biztosítás becsült díját a szerződésben. Az elsőfokú ítéletben, illetőleg az I. rendű alperes fellebbezésében és a felperes fellebbezési ellenkérelemben helytállóan idézett jogszabályi rendelkezések arra a biztosítási díjra vonatkoznak, amelyek a hiteldíjba integráltan jelentkeznek. Az I. rendű alperes érvelésének megfelelően ha a hitelezőtől függetlenül, ráadásul (mivel folyósítási és nem szerződéskötési feltétel) a szerződés megkötését követően kötik meg a biztosítási szerződést, amelynek paraméterei (pl. egyéb biztosítási szolgáltatások, önrész szerződésben elvárttól eltérő mértéke) is nagyjából függetlenek a hitelezőtől (üzletszabályzat 12.2.) megkötésére, nem várható el, hogy akár e díj becsült mértékét feltüntessék a szerződésben.

Az I. rendű alperes e tekintetben részben helytállóan hivatkozott a Fővárosi ítélőtábla 16.Gf.40.189/2016/12. számú ítéletében kifejtettekre. A THMr. ott is idézett 8. §-a (2)

bekezdésének d) pontja azonban csak azt szabályozza, hogy a biztosítási díj nem vehető figyelembe a THM számításánál, a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének b) pontja azonban általános érvényességi kellékként várja el a THM számítása során figyelembe nem vett egyéb - esetleges - költségek meghatározását és összegét, vagy ha az ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést. Az I. rendű alperes helytálló hivatkozása szerint azonban ezen általános szabályozáshoz képest (ide nem értve a hiteldíjba integrált biztosítási díjat) különös rendelkezéseket tartalmaz a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének g) pontja, amely szerint az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés semmis, amelyik nem tartalmazza a szerződéshez kapcsolódóan a fogyasztótól megkövetelt biztosítások megjelölését.

A szerződés azonban mindezt rögzíti és abból a felperes sem következtethetett arra, hogy a folyósításhoz kötelező casco-biztosítás díja ne őt terhelne, mint ahogy egyebek mellett a szerződés 11. és az üzletszabályzat 12.1. pontjai kötelező gépjármű- felelősségbiztosítás megkötésére, a szerződés pedig kezes állítására kötelezi a felperest, amelyek (a kezes kapcsán esetleges) díjával összefüggésben a felperes sem fogalmazott meg aggályokat.

Mivel a nem integrált biztosítási díj mértéke feltüntetésének hiánya nem teszi érvénytelenné a szerződést, az ítélet tábla e részében megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján.

Az ítélet tábla egyetértett a felperes fellebbezésével támadott ítéleti rendelkezések indokolásával, amelyeket szükségtelenül meg nem ismételve az alábbiak hangsúlyozása szükséges:

A fent kifejtettek irányadóak THM és a casco-díj viszonyára. A fellebbezés általános megfogalmazása miatt továbbá az elsőfokú ítélet helytálló érvei mellett szükséges annak hangsúlyozása is, hogy a THM mértéke valóban fogyasztóvédelmi szempontból, a hiteltermékek összehasonlíthatósága miatt bír kiemelt jelentőséggel. Ennek kapcsán a felperes az elsőfokú eljárás során (az I. rendű alperes által vitatottan) arra hivatkozott, hogy a THM valós mértéke saját számítása szerint a szerződésben rögzített 6,38%-tól eltérően 5,65% volt. E jogintézmény fogyasztóvédelmi rendeltetését azonban nem sértheti, ha a hitelező kedvezőtlenebb színben tünteti fel termékét, a fogyasztó pedig a számára a valósnál hátrányosabbnak bemutató szerződést is megköti.

A felperes alaptalanul sérelmezte a kölcsön tárgyának kirovó pénznemben történő meghatározását is. Érvelésétől eltérően a számítás módszerét rögzítik a szerződés fenti idézett 6. és az üzletszabályzat fenti idézett 18.3.2. pontjai, amelyek bázisárfolyamként a [REDACTED] számlakonverziós vételi árfolyamát határozzák meg. A felperes előadása szerint a szerződést elolvasta, amely több pontján utal az ügylet deviza alapjára, arra azonban nem utalt személyes meghallgatása során, hogy ne értette volna, hogy egy CHF alapú szerződésben a kölcsön összege az elemi matematikai szabályok szerint úgy számolható ki, hogy a szerződésben feltüntetett Ft összeget miként váltják át CHF-re (azaz 4 693 500 Ft-ért mennyi CHF kapható), és annak értékállandósága is ahhoz igazodik, mint ahogy ezt a szerződés kétszeri módosítása során sem sérelmezte, az I. rendű alperes jogelődjének tett panaszában pedig kifejezetten utalt rá, hogy tisztában van azzal, hogy az „elszámolás” a frank árfolyamához igazodik (36.G.40.197/2016/9/F/I alatt becsatolt 2011. április 11-i keltezésű panasz).

A felperes alaptalanul sérelmezte a folyósítás időpontjának feltüntetését is. Azt a felperes sem vitatta, hogy világos és érthető az a rendelkezés, hogy a folyósítási feltételek teljesítését követő 3 banki munkanapon belül folyósítják a hitel összegét. Mivel e feltétel világos és egyértelmű, egyben főszolgáltatásra vonatkozik, az 1959. évi Ptk. 209. §-ának (4) bekezdése alapján annak a felperesi felvetésnek a vizsgálata, hogy az I. rendű alperes a folyósítás e feltételével visszaélhet-e, nem a szerződés érvényessége, hanem az I. rendű alperes jogelődjének teljesítése megítélése körébe tartozó kérdés.

A törlesztőrészlet esedékességéről történő értesülés kapcsán pedig az üzletszabályzat fent idézett 21. pontja egyértelmű (Szegedi Ítéltábla ugyanerre a következtetésre jutott a Pf.II.20.024/2015. számú ítéletében), mint ahogy a felperes által a keresetlevél mellékleteként csatolt saját kimutatása szerint (I/F/4) szerint is a kezdetektől a szerződés szerinti esedékesség időpontja szerint teljesített, majd az esedékesség időpontja változatlan maradt a szerződés kétszeri módosítása (36.G.40.197/2016/3/A/3, 4. sorszám alatt becsatolt iratok) során is.

Ugyanígy a fent hivatkozott értékállandósági kikötés mellett (üzletszabályzat 18.3.2. pont) a törlesztőrészletek összege is előre meghatározott, amelynek érthetőségét a fent részletezettek is alátámasztják.

Az árfolyamkockázat körében sem volt alapos a fellebbezés. Az EUB a C-51/17. számú ítélet rendelkező részének 3. pontjában, továbbá az indokolás 74-78. pontjaiban akként foglalt állást, hogy a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E követelmény magában foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt — esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is. A Kúria devizahiteles pereket vizsgáló Konzultációs Testülete kifejtette a 2018. október 10-én megtartott ülésén, hogy ez a jogi álláspont tartalmilag megegyezik a 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pontjának a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2015. november 9-10. napjain tartott Országos Értekezletén elfogadott értelmezésével.

A felsőbb bíróságok már több esetben foglalkoztak az érintett kikötéssel (pl. Kúria Pfv.VI.20.966/2015/5., Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.631/2018/5., Pf.I.20.050/2019/5.), és az elsőfokú bíróság által elfoglalt állásponttal egyezően jutottak arra a következtetésre, hogy az megfelel a hazai és uniós követelményeknek. A szerződés 7. pontja ugyanis nemcsak arra hívta fel a figyelmet, hogy a forint leértékelődhet, hanem arra is, hogy ennek gazdasági következményeként megnőhetnek a törlesztőrészletek és a hátralévő tőketartozás is. A devizaalapú kölcsönt nyújtó hitelintézet tájékoztatási kötelezettsége nem a devizapiac működésének sajátosságaira (ideértve az intervenciós sáv kérdését is), hanem a devizakockázatra és annak törlesztőrészletekre gyakorolt hatására terjed ki. A devizakockázat (azaz, hogy a devizanem árfolyama változhat, és az a jelentős kockázat a felperest terheli) szerepel az egyedi kölcsönszerződés 7. pontjában, de ennek törlesztőrészletekre gyakorolt

hatása is (azaz, hogy a törlesztőrészletek forintban kifizetendő összege az árfolyam alakulásától függően változhat). Ez a világos és érthető megfogalmazás a felperes hivatkozásától eltérően eleget tesz a Hpt. 203. §-a (7) bekezdésének a) pontjában előírt tájékoztatási kötelezettségnek egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó esetében.

A szerződés 7. pontja egyértelmű és világos utalást tartalmaz arra, hogy a forintban meghatározott törlesztőrészletek összege kamat- és árfolyamváltozás esetén megváltozhat. A szerződés 6. és az üzletszabályzat 18.3.2. pontjai emellett azt is tartalmazzák, hogy a megváltozott összegű tartozást milyen módon és milyen árfolyamok alapulvételével kell kiszámítani. A szerződés 9. pontja szerint pedig a THM nem tükrözi sem a kamat-, sem az árfolyamkockázatot.

A felperes továbbá nem bizonyította azon előadását, hogy az alperesi jogelődötől kapott tájékoztatás szerint a törlesztőrészlet összege legfeljebb havi 1-2 ezer Ft-tal emelkedik. Ezt önmagában gyengíti, hogy a felperes az ezt jelentősen meghaladó mértékben megemelkedett törlesztőrészletek ellenére is teljesítette szerződéses kötelezettségét, és nem kifogásolta a szerződés vonatkozó kikötését. Ez szintén arra enged következtetni, hogy a tájékoztatás megfelelő (továbbá a fellebbezési érveléssel szemben időszerű) volt az árfolyamkockázat körében.

A kifejtett okok miatt az ítélet az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, és a keresetet elutasította.

A megváltoztatott döntés következtében az I. (és II.) rendű alperes teljes egészében pernyertes. Az elsőfokú bíróság azonban tévesen állapította meg a pertárgy értékét. A felperes eredeti kereseti kérelme a szerződés érvénytelenségének „megállapítása” esetére 600 000 forint marasztalásra irányult, ezért az eredeti kereset pertárgy értéke ehhez igazodott. Ez a későbbiekben akként módosult, hogy a felperes annak megállapítását kérte, hogy tartozása a keresetlevélhez mellékelte felülvizsgált elszámolás alapján kalkulálható 1 747 272 forinthez képest 1 463 256 forint, amelyek különbözete 284 016 forint pertárgyértéket jelent....”

BÍRÓI DÖNTÉST ÉRDEMBEN BEFOLYÁSOLÓ JELLEG:

A törvényes bíróhoz való jog súlyos megszegése, mely a Debreceni Ítéltábla bírának Budapestre utaztatása helyett a felperest és jogi képviselőjét kényszerítette Debrecenbe utazásra, hiszen a felperes joggal számíthatott arra, hogy fellebbezése alapos vizsgálata esetén akár kiegészítő személyes meghallgatására is sor kerülhet, másrészt a Fővárosi Ítéltáblához beosztott bírák fogyasztóvédelmi jogot ténylegesen előtérbe helyező bírói gyakorlata lerontásához vezetett a Debreceni Ítéltábla bírának ellentétes joggyakorlata által. Ugyan a feleknek nincs alanyi joguk a nekik kedvező esetjogi ítélkezési gyakorlatra, **de ha ténylegesen** a rájuk illetékes bíróság ilyen gyakorlatot folytat, míg a Debreceni Ítéltábla köztudomású módon nem, akkor ahhoz már igen a törvényes bíróhoz való jog és egyébként a törvény előtti egyenlőség alapján minden más illetékességi területen lakó azonos tényállás mellett perelő félhez képest, kik Budapesten és a Fővárosi Ítéltáblához beosztott bírái által jutnak joghoz, de legalább is döntően és többségében ilyen bírák által alkotott tanácsok által, melyek időnként

kiegészülhetnek kirendelt bírakkal a célzott kirendelés gyanúja elkerülése végett országszerte különböző bíróságokról.

Az önkényes mérlegelés tilalma megszegése *fogalmilag, minden esetben tehát* a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, hiszen maga az önkényes mérlegelés vezet önkényes döntésekhez, ezért csak annyit kell hozzátennem ehhez, hogy az érdemi döntést magát befolyásolta maga az ügy érdemében elkövetett önkényes mérlegelés-sorozat.

A szerződés érvénytelenségét igazoló következő pontbeli („Alaptörvény-ellenesség mibenléte tételesen”) érvek figyelembevételre kedvezőbb helyzetbe hozta volna a felperest, hiszen az érvényes szerződésből, sőt az elsőfokú ítélettel szembeni részleges érvénytelenség és érvényessé nyilvánítással a (teljes érvénytelenséggel szemben) súlyosabb kötelezettségei fakadnak a későbbi esetleges végrehajtás során.

Egyetlen érvénytelenségi ok is elegendő lett volna a peres győzelemhez. Az uniós fogyasztóvédelmi jog következő részben írtaknak megfelelő figyelembevételre is teljes érvénytelenséghez vezetett volna

Az Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdésébe (tulajdonhoz való jog) ütközés azért következett be, mert a pereszteség befolyásolta a kölcsönszerződésből fakadó fizetési kötelezettséget, ideértve a perköltség-teljesítési kötelezettséget, ezek végrehajthatóságát, a vagyoni hátrány pedig sérti a tulajdonhoz való jogot.

ALAPTÖRVÉNY-ELLENESSÉG MIBENLÉTE TÉTELESEN:

A törvényes bíróhoz való jogot az alábbiakban kifejtett másodfokú bírósági következtetések sértik (a felperesi kifogást is ismertette az ítélet):

„Gf. 5. és 9. sorszámok alatt kifogást terjesztett elő az eljárás szabálytalansága miatt. Érvélése szerint mivel önmagában egy olyan tartalmú illetékességi kikötés is tisztességtelen volna, hogy a jogvita elbírálására a felperes lakóhelyétől 230 km-re kerüljön sor, sérti az eljárás szabályait, hogy a másodfokú tárgyalás megtartására a Debreceni Ítéltáblán kerüljön sor. Emellett a Debreceni ítéltábla kirendelése jogszerűségének átláthatósága teljes mértékben hiányzik. Idézte az 1952. évi Pp. alávétési illetékességre vonatkozó szabályait, amelyhez képest az üzletszabályzat 33. pontja szerint a felek a fővárosi bíróság kizárólagos illetékességének vetették alá magukat. Olyan jogszabályi rendelkezés pedig nincs, amely lehetővé tenné, hogy más ítéltábla járjon el az ügyben, mindez megnehezíti a személyes megjelenésre jogosult felperes jogérvényesítését, számára többletköltséget okoz és sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot is. Nem adtak magyarázatot arra sem, hogy miért vonták el az ügyet annak törvényes bírójától, amelyet az Alkotmánybíróság és az EJEB gyakorlata is kifogásol.... Az ítéltábla az 1952. évi Pp. 114. §-a alapján figyelmen kívül hagyta a felperes eljárás szabálytalansága ellen előterjesztett kifogását.

Az Országos Bírósági Hivatal Elnöke az OBHE 251.E./2019. (IV. 30.) számú határozatával rendelte ki a Debreceni Ítéltábla egyes bírait (köztük a jelen tanács tagjait) a Fővárosi Ítéltáblára - a Fővárosi Ítéltábla illetékességét nem érintően - a bíróságok közötti ügyteher egyenletes elosztásának biztosítása érdekében, a bíróságok szervezetről és igazgatásáról 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 76. §-a (5) bekezdésének h) pontja, továbbá a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (Bjt.) 31. §-ának (2) bekezdése és 32. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján. Mivel e kirendelés nagyobb számú ügyet érint, az Ítéltábla a tanács tagjai bíróságának területén jár el az 1952. évi Pp. 44. §-ának (1) bekezdése alapján. Az Ítéltábla álláspontja szerint mindezzel nem sérültek az eljárás szabályai.

Mindezen felül az 1952. évi Pp. 73/A. §-a (1) bekezdésének a) pontja értelmében a jogi képviselő kötelező az Ítéltábla előtti eljárásban az ítélet ellen fellebbezést előterjesztő fél számára, a 73/B. §-ának (1) bekezdése szerint ha a jogi képviselő kötelező, a jogi képviselő közreműködése nélkül eljáró fél perbeli cselekménye és nyilatkozata hatálytalan - a felperes értelemszerűen jelen lehet a per nyilvános tárgyalásán, de a professzionális másodfokú pervitelben személyesen teljesíthető, joghatály kiváltására alkalmas cselekmények hiányában nem értelmezhető eljárési jogainak állított sérelme, hiszen nincs olyan eljárési joga, amelyet a másodfokú tárgyaláson személyes részvétellel gyakorolhatna a 245. §-a pedig úgy rendelkezik, hogy a fellebbezési tárgyalásra szabályszerűen megidézettnek vagy valamelyiküknek az elmaradása a tárgyalás megtartását és a fellebbezés elintézését nem gátolja. Az eljárási rendelkezésekből az következik, hogy a felperest nem éri hátrány a másodfokú tárgyalás Debrecenbe kitűzése folytán, mivel személyesen a fél joghatályos nyilatkozatot sem tehet, a jogi képviselő megjelenése a tárgyaláson nem kötelező, megjelenése esetén az így jelentkező költségeit felszámíthatja.

A Kúria a BH2015. 194 számon közzétett eseti döntésében is úgy foglalt állást, hogy nem jelent eljárási szabálysértést az, ha a fellebbezés másodfokú elbírálására az Országos Bírósági Hivatal elnökének kirendelése alapján a Fővárosi Ítéltábla nevében a Debreceni Ítéltábla bírói járnak el, míg a Pfv.III.20.289/2015/4. számú ítéletében nem találta jogszabályba ütközőnek a kirendelt bírák szolgálati helyükön történő munkavégzését”.

Ezzel szemben aláhúzom, hogy a Debreceni Ítéltáblai bírának eljárása és ráadásul debreceni tárgyalási eljárása a törvényes bíróhoz való jog súlyos megszegése, mely a Debreceni Ítéltábla bírának Budapestre utaztatása helyett a felperest és jogi képviselőjét kényszerítette Debrecenbe utazásra, hiszen a felperes joggal számíthatott arra, hogy fellebbezése alapos vizsgálata esetén akár kiegészítő személyes meghallgatására is sor kerülhet, másrészt a Fővárosi Ítéltáblához beosztott bírák fogyasztóvédelmi jogot ténylegesen előtérbe helyező bírói gyakorlata lerontásához vezetett a Debreceni Ítéltábla bírának ellentétes joggyakorlata által. Ugyan a feleknek nincs alanyi joguk a nekik kedvező esetjogi ítélezési gyakorlatra, **de ha ténylegesen** a rájuk illetékes bíróság ilyen gyakorlatot folytat, míg a Debreceni Ítéltábla köztudomású módon nem, akkor ahhoz már igen a törvényes bíróhoz való jog és egyébként a törvény előtti egyenlőség alapján minden más illetékességi területen lakó azonos tényállás mellett perelő

félhez képest, kik Budapesten és a Fővárosi Ítéltáblához beosztott bírái által jutnak joghoz, de legalább is döntően és többségében ilyen bírák által alkotott tanácsok által, melyek időnként kiegészülhetnek kirendelt bírákkal a célzott kirendelés gyanúja elkerülése végett országszerte különböző bíróságokról. Ez utóbbi gyakorlat nem alakítaná át a kirendelési címzett bíróságok gyakorlatát és nem a magyar polgárt, hanem az adónkból működő bíróságot sújtaná többletterheléssel. Jelen alkotmányjogi panaszban is hangsúlyozom a fenti idézett kifogást és érveit mint alkotmányjogi panaszérveket. A fentieket illetően nem nekem kell bizonyítanom, hogy a Debreceni Ítéltáblának eltért a joggyakorlata a vonatkozó körben, az ésszerű gyanú felvázolásával eleget tettem az alkotmányvétséget igazoló kötelezettségének, hiszen a Mežnarić kontra Horvátország, 2005. július 15., 27. §, a Huseyn és mások kontra Azerbajdzsán, 162. §, az 36/2013 (XII. 5.) AB határozat alapján a törvény által felállított bírósághoz való jog és a **bírói pártatlanság körében** „Az objektív megközelítés pedig annak vizsgálata, hogy volt-e objektíve igazolható oka a pártatlanság hiánya feltételezésének [...], vagyis az adott szabályozás biztosítja-e a pártatlanság követelményét, ideértve azt is, hogy az eljárás a közösség, elsősorban a jogkeresők oldaláról nézve objektíve nem támaszthat kételyeket a pártatlanságot illetően [...]. Ahogyan arra a Bíróság is rámutatott: »Továbbá a pártatlanságot biztosító nemzeti eljárások léte (mint például a bíró visszahívásának szabályai) releváns tényezőt képeznek. Ezek a szabályok a hazai törvényhozás eltökéltségét fejezik ki, hogy minden ésszerű gyanút szüntessen meg a kérdéses bíró, vagy bíróság vonatkozásában és egy arra irányuló törekvést jelentenek, hogy semmisítsék meg a gyanú alapját az ilyen aggodalmak okainak megszüntetésével. Túl azon, hogy biztosítják a konkrét elfogultság nemlétét, arra irányulnak, hogy a pártatlanságnak a látszatát is megszüntessék, így azt a célt szolgálják, hogy növeljék a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban a közönség felé sugároznak». Az Alkotmánybíróság követi a Strasbourg-i esetjogot.

Az illetékes, hatáskörrel rendelkező bíróság burkolt, rejtett felváltása egy másikkal, azaz tömeges és tárgyalási helyszínátvitellel járó, a kirendelt bírák mindegyikét egy külső tanácsból és egy külső bíróságról eszközölt kirendelése nem elfogadható, megkerüli a Bszi. 8. §-ának (2) bekezdését és azon keresztül a törvényes bíróhoz való jogot. A munkateher- kiegyenlítési cél elérése ehhez képest még arányos többletköltséggel elérhető. A kézi szignálással és az ügyelosztási rendtől formális indokokra hivatkozással való eltérést megengedő szabályozással, valamint és itt a jelen alkotmányjogi panaszban írtakra utalok a quasi kontrollálatlan átszignálások általános alkalmazása miatt jelenleg is fennáll az „irányított” szignálás lehetősége, amely kétséssé teheti a pártatlan ítélezést, és nagyban növeli a korrupciós kockázatokat a bíróságoknál. E gyakorlat beleütközik az EJEB DMD GROUP a.s. kontra Szlovákia, 2010. október 5. 66. §, 67-68. § és 70. §-aiba és a 36/2013 (XII.5.) AB határozatba.

Az önkényes mérlegelés tilalmát az alábbi bírósági következtetések sértik, annyiban összefoglaló jelleggel, de lehetőség szerint tételesen, hogy önkényes döntéseknél az ok-okozati lánc minden eleme önkényes, ha nem is önmagában:

A másodfokú ítéletábrai ítélet szerint az „I. rendű alperes megalapozottan hivatkozott ugyanis arra, hogy jogelődje nem volt köteles feltüntetni a casco biztosítás becsült díját a szerződésben. Az elsőfokú ítéletben, illetőleg az I. rendű alperes fellebbezésében és a felperes fellebbezési ellenkérelemben helytállóan idézett jogszabályi rendelkezések arra a biztosítási díjra vonatkoznak, amelyek a hiteldíjba integráltan jelentkezők. Az I. rendű alperes érvelésének megfelelően ha a hitelezőtől függetlenül, ráadásul (mivel folyósítási és nem szerződéskötési feltétel) a szerződés megkötését követően kötik meg a biztosítási szerződést, amelynek paraméterei (pl. egyéb biztosítási szolgáltatások, önrész szerződésben elvárttól eltérő mértéke) is nagyjából függetlenek a hitelezőtől (üzletszabályzat 12.2.) megkötésére, nem várható el, hogy akár e díj becsült mértékét feltüntessék a szerződésben”.

Az ilyen mértékű abszurdba hajló másodfokú bírósági megállapítás rendkívül önkényes, súlyosan alkotmányellenes, beleütközik a tisztességes eljárás elvébe. Ha ugyanis egy hitelnyújtás feltétele egy nem múltbeli kötelezettség (munkajogi példával élve, hogy az alkalmazottá váló sofőr saját munkaeszközként elvart autója forgalmi engedélye rendben legyen), hanem jövőbeli teljesítése, akkor az a szerződés mint elvont jogi fogalom, egybehangzó akaratnyilvánítás része, akkor is ha teljesítése további jogcselekményt is igényel. Ha nem várható el, hogy feltüntessék a szerződésben, akkor olyan szerződéskötési metódust kellett volna kitalálnia és alkalmaznia a banknak, hogy a fogyasztóvédelmi jogot ennek ellenére valahogy mégis betartsa, pl. a „paraméterek” előírásával és így jobb meghatározhatóságával. Ténykérdés, hogy az üzletszabályzat 12.2. pontja a szerződés része. Ez a fenti másodfokú bírósági következtetés szemben az elsőfokú e vonatkozásban helytállóval tehát a tisztességes eljáráshoz való jog részelemét az önkényes mérlegelés tilalmát sérti, egyben a bírósághoz fordulás jogát, hiszen az utóbbi magában foglalja az érdemi elbíráláshoz és bírói indokoláshoz való jogot, melyek e körben elmaradtak. A bírói szabad mérlegelés, a bírói függetlenség nem érheti el azt a szintet, hogy a fekete egyenlő fehér és fordítva. Összességében az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog, érdemi jogorvosláshoz való jog) sérült.

A „kapott-e egyáltalán az alperes árfolyamkockázati tájékoztatást?”-kérdésnek a szerződés – felperesre is kiterjedő – teljes érvénytelenségét mellőző igenlő eldöntése az elsőfokú bíróság részéről és még a részleges érvénytelenséget is cáfoló másodfokú ítélet szintén az önkényes mérlegelés körébe esnek két okból is.

Ha ugyanis a Kúria KT 2019. április 10-i közleményében írtakra figyelünk, melyek bevallottan egybeesnek a vonatkozó jogegységi határozati tartalmakkal és az EUB EDE-döntéseivel, különös tekintettel a C-51/17-es EDE-ítélettel, akkor a mozaikszerű tájékoztatás tilalmát valósította meg az I.r. alperes az árfolyamkockázati tájékoztatásnál, hiszen az érvelés szerint az árfolyamkockázati tájékoztatást a szerződés nem egymást követő pontjaiból leszármazhat tájékoztatás helyettesítette, s ez nem volt vitás, mindkét fokú ítélet is elismerte (idézem a másodfokúból): „A szerződés 7. pontja egyértelmű és világos utalást tartalmaz arra, hogy a forintban meghatározott törlesztőrészletek összege kamat- és árfolyamváltozás esetén megváltozhat. A szerződés 6. és az üzletszabályzat 18.3.2. pontjai emellett azt is tartalmazzák, hogy a megváltozott összegű tartozást milyen módon és milyen árfolyamok alapulvételével kell kiszámítani. A szerződés 9. pontja szerint pedig a THM nem tükrözi sem a kamat-, sem az

árfolyamkockázatot.” Az egybefüggőség vagy hiánya egzakt kérdés. Ez sem esik tehát az alkotmányos bírói független, szabad mérlegelés elvébe sem, azt átlépi, önkényes mérlegelést valósít meg Az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog, érdemi jogorvoslathoz való jog) sérült.

Továbbá a jelentős és a felső korlát nélküli jelzők mint az árfolyamkockázatviselés jelzői a kockázatfeltárásban nem azonosak a magyar nyelv szabályai, a hétköznapi józan ész, a szavak általánosan elfogadott jelentéstartalma szerint, ez megint nem mérlegelés kérdése. Ami jelentős az meghatározott, bár magas, aminek nincs felső határa az meg sem határozható, a kettő nem lehet ugyanaz. A szerződéses 7. pont kifejezetten rögzítette, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázat jelentős, mivel nemcsak az esedékes törlesztőrészletek növekedését eredményezi, de a teljes hátralévő tőketartozást is növeli. A nyilatkozatban nincs utalás arra, hogy egy meghatározott mérték feletti árfolyamváltozás esetén a felperesnek nem kell viselnie a kockázatokat. A nyilatkozatból tehát a szavak általánosan elfogadott jelentése alapján az a következtetés vonható le egy átlagosan figyelmes és körültekintő adós számára, hogy a kockázatvállalásának nincsen felső határa. Mégis, e körben is megfelelőnek minősítette mindkét fokú bíróság az árfolyamkockázati tájékoztatást a Kúria KT 2019. április 10-i közleményében és a **C-51/17-es EDE-ítéletben írtak ellenére**. Ez sem esik tehát az alkotmányos bírói független, szabad mérlegelés elvébe sem, azt átlépi, önkényes mérlegelést valósít meg Az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog, érdemi jogorvoslathoz való jog) sérült.

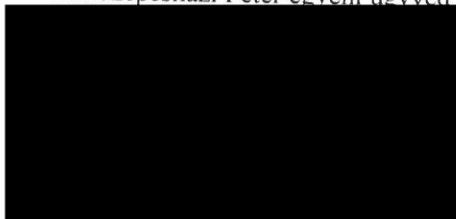
Az előző bekezdésekben írtak azért is sértik a tisztességes eljáráshoz való jogot, mert mint európai uniós állampolgárok nem kapták meg a felperes a kötelező (2007. évi CLXVIII. törvény 4. cikk 17. pontja) uniós fogyasztóvédelmi jog (EUMSZ. 169. cikke, az annak tartalmát kibontó előzetes döntéshozatali eljárások döntései, a 93/13 EKG Irányelv elvei, szabályai) védelmét, pedig fogyasztói szerződés esetén az irányadó, s konkrétan a C-51/17-es EDE-ítélet is, mely konkrét kötelező értelmezést ad a közvetlenül hatályos EUMSZ 169. cikkének. Az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog, érdemi jogorvoslathoz való jog) sérült és a törvény előtti egyenlőség is (Alaptörvény XV. cikke (1) bekezdése első mondata) a többi fogyasztói szerződést kötő akár magyar állampolgár adóshoz képest is.

Mindegyik bírósági ítélet és az eddig a jelen pontnál („Alaptörvény-ellenesség tételese”) felsoroltak mindegyike értelemszerűen sértette az Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdésébe (tulajdonhoz való jog), hiszen a pervesztesség befolyásolta a kölcsönszerződésből fakadó fizetési kötelezettséget, ideértve a perköltség-teljesítési kötelezettséget, ezek végrehajthatóságát, a vagyoni hátrány pedig sérti a tulajdonhoz való jogot.

JOGI ÉRVELÉS HOSSZABBAN ÉS ÁLTALÁNOSABBAN:

A támadott határozatok az alábbiak szerint nem csak jogszabálysértőek, de alkotmányellenesek, a törvényes bíróhoz való jogot is sértik:

„Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság kifejtette álláspontját, a strasbourgi joggyakorlatot is figyelembe vevő korábbi határozatait felidézve, a bíróság pártatlanságának követelményével kapcsolatban is, „miszerint a pártatlan bírósághoz való alkotmányos alapjog az eljárás alá vont személy iránti előítélet mentesség és elfogulatlanság követelményét támasztja a bírósággal szemben. Ez egyrészt magával a bíróval, a bíró magatartásával, hozzáállásával szembeni elvárás, másrészt az eljárás szabályozásával kapcsolatos objektív követelmény: el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében» [...] [Az Alkotmánybíróság hivatkozott a Bíróság által alkalmazott ún. kettős tesztre, miszerint a szubjektív teszt keretében az eljáró bíró személyes magatartását, vagyis azt vizsgálja, hogy volt-e az eljárás során olyan megnyilvánulása, amelyből a pártatlanságának hiányára lehet következtetni. **Az objektív megközelítés pedig annak vizsgálata, hogy volt-e objektíve igazolható oka a pártatlanság hiánya feltételezésének [...], vagyis az adott szabályozás biztosítja-e a pártatlanság követelményét, ideértve azt is, hogy az eljárás a közösség, elsősorban a jogkeresők oldaláról nézve objektíve nem támaszthat kételyeket a pártatlanságot illetően [...].** Ahogyan arra a Bíróság is rámutatott: »Továbbá a pártatlanságot biztosító nemzeti eljárások léte (mint például a bíró visszahívásának szabályai) releváns tényezőt képeznek. Ezek a szabályok a hazai törvényhozás eltökéltségét fejezik ki, hogy minden ésszerű gyanút szüntessen meg a kérdéses bíró, vagy bíróság vonatkozásában és egy arra irányuló törekvést jelentenek, hogy semmisítsék meg a gyanú alapját az ilyen aggodalmak okainak megszüntetésével. Túl azon, hogy biztosítják a konkrét elfogultság nemlétét, arra irányulnak, hogy a pártosságnak a látszatát is megszüntessék, így azt a célt szolgálják, hogy növeljék a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban a közönség felé sugároznak (Mežnarić kontra Horvátország, 2005. július 15., 27. §)« (Huseyn és mások kontra Azerbajdzsán, 162. §)» [36/2013 (XII. 5.) AB határozat]

A pártatlan ítélkezéshez való jog legfontosabb alapelve a törvényes bíróhoz való jog. Az Alkotmánybíróság a 993/B/2008. AB határozatában megállapította, hogy „a törvényes bírótól való elvonás tilalma – az önkényes ügyelosztási renddel szemben – az eljárás résztvevőit megillető biztosíték, aminek csak egyik eleme a Bszi. szabályaira épülő szolgálati beosztás szisztémája. Annak megítélésakor, hogy a konkrét ügyben ki tekinthető törvényes bírónak, ugyanilyen súllyal jönnek számításba – többek között – az eljárási törvénynek a hatáskörre, illetékességre, a jogorvoslati rendre és a tisztességes eljárás követelményének biztosítására vonatkozó további rendelkezései. Az pedig éppen a törvény előtti egyenlőség érvényesülését szolgálja, hogy az említett jogszabályok mindenki számára olyan bíró közreműködését garantálják, akitől az ügy tárgyilagos megítélése nyilvánvalóan elvárható.”

A törvényes bíróhoz való jogot az új Bszi. a törvény által rendelt bíró elveként fogalmazza meg. „A törvény által rendelt bíró az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró.” [Bszi. 8. § (2) bek.] A törvényes bíróhoz való jog érvényre jutásának előfeltétele az, hogy olyan garanciális szabályokon alapuló kijelölési rendszer szerint jelöljék ki az eljáró bírót, amelyek kizárják az önkényes kijelölés lehetőségét. Ezen követelmény biztosítására

alkalmazzák a jogállami bírósági szervezeti rendszerrel rendelkező államok legtöbbjében az automatikus szignálási rendet (pl.: sorsolás, számítógépes kijelölés stb.). Megjegyzendő, hogy egy objektív bírói előmeneteli és értékelési rendszer kialakításának is egyik előfeltétele az automatikus szignálási rendszer bevezetése.[12]

A fentiek mellett a törvényes bíróhoz való jog érvényre jutását hátrányosan érintheti az is, hogy bármikor nyilvános indokolás nélkül átszignálhatnak ügyeket egyik bíróról a másik bíróra. A bírósági vezetőknek az ügyfél részére semmilyen indokolási kötelezettsége nincs a tekintetben, hogy milyen okból, és milyen szervezeti érdek alapján kerül átszignálásra az ügy. Az Alkotmánybíróság és az EJEB gyakorlata szerint a parttalan és formális indokok alapján fogantatosított átszignálások alapjaiban sértik a törvényes bíróhoz való jogot. „Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is iránymutatónak tartotta azokat a téziseket, amelyeket a Bíróság ugyan nem büntető ügyben, de **„egy, a bírósági munkateher enyhítése címén végrehajtott átszignálással összefüggő ügyben mondott ki**, jelesül, hogy »a bírói függetlenségnek és a jogbiztonságnak a jogállamiság szempontjából betöltött kiemelkedő jelentősége azt igényli, hogy rendkívül világosak legyenek azok a szabályok, amelyeket egy adott ügyben kell alkalmazni, világos biztosítékok legyenek az objektivitás és az átláthatóság végett és mindenekelőtt annak érdekében, hogy az önkényességnek a látszatát is elkerüljék az ügyek bírókra való kiszignálásában.« Ezzel összefüggésben »mivel a munkateher megosztására vonatkozó eljárási szabályok sem kimerítőek nem voltak, és jelentős mozgásszabadságot biztosítottak az adott bíróság elnökének«, a szlovák kormány nem tudta meggyőzően bizonyítani, hogy az »átszignálás objektív alapokon nyugodott-e és az átszignálásban megvalósult igazgatási mérlegelés átlátható paraméterekre mutatott-e« (DMD GROUP a.s. kontra Szlovákia, 2010. október 5. 66. §, 67-68. § és 70. §). (36/2013 (XII.5.) AB határozat)”

Az Alaptörvény-ellenességet megalapozza, hogy **az önkényes mérlegelés tilalma** az előbbiekkörében súlyosan sérült a következő indokok miatt önmagában és együttesen értékelve is.

„A bírósághoz való fordulás alapvetőjoga nemcsak a beadványok előterjesztésének jogára szorítkozik, hanem a bírósági eljárásban a fél pozícióját biztosítja a személyeknek. A személyek alanyai, alakítói és nem tárgyai, »elszenvedői« a bírósági eljárásnak. **Alkotmányban biztosított joguk van arra, hogy a bíróság az eljárásba vitt jogaikat és kötelességeiket elbírálja (s ne csak az ezeket tartalmazó beadványról mondjon véleményt), és arra is, hogy lehetőséget kapjanak a bírósági döntés alapjául szolgáló tényállással és jogi kérdésekkel kapcsolatban nyilatkozataik megtételére.**” Ezt a logikát követve az Alkotmánybíróság megsemmisítette a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvénynek (Pp.) azt a rendelkezését, amely szerint a bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja, ha megállapítható, hogy „a felperes követelése nyilvánvalóan alaptalan vagy lehetetlen szolgáltatásra (megállapításra) irányul” [59/1993. (XI. 29.) AB hat.].

Az önkényes mérlegelés a felperesnek az EJEE 6. cikkét és az Alaptörvény bekezdésében biztosított jogait is sérti Ezzel kapcsolatban merül fel az, hogy ha a bíróság megsérti a Pp. 206. §-ban foglalt mérlegelési és jogértelmezési szabályokat (önkéntesen mérlegel vagy értelmez

jogot), akkor megsérti-e a peres félnek a tisztességes tárgyaláshoz való alkotmányos jogát. Ha a bíróság önkényesen mérlegel, vagy értelmez jogot, ugyanúgy nem biztosítja az ügyfél számára a bírósághoz való fordulás alkotmányos jogát, mivel jogellenesen nem vesz figyelembe való tényeket, vagy jogellenesen értelmez jogszabályokat. Az önkényes mérlegelés és jogértelmezés esetén a bíróság kizárja annak lehetőségét, hogy az ügyfél az alanyi jogainak érvényesítése érdekében hatékonyan fordulhasson a bírósághoz illetve, hogy a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést.

A bírói döntésekkel szemben valamennyi demokratikus jogállamban elvárható az objektivitás és az átláthatóság, ami egyfelől elejét veszi az önkényes hatósági és bírósági döntéshozatalnak, másrésztől erősíti a bírósági döntéshozatalba vetett közbizalmat, és a bírói döntések tekintélyét (*Taxquet kontra Belgium*, 926/05.; 2010. november 16.; § 90.; legutóbb megerősítve: *Shala kontra Norvégia*, 15620/09.; 2012. július 10.; § 29.). A Bíróság következetes gyakorlata szerint a tisztességes eljárás és a jogállamiság elvéhez tartozik az a követelmény, hogy a bíróságok a döntéseik alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel mutassák be (*Suominen kontra Finnország*, 37801/97.; 2003. július 1.; § 34.; legutóbb megerősítve: *Vojtechová kontra Szlovákia*, 59102/08.; 2012. szeptember 25.; § 35.). Az indokolt bírói döntéshez fűződő jog megsértését kizárólag az alapul fekvő egyedi ügy összes körülményeinek vizsgálatát követően lehet megítélni (*Tatishvili kontra Oroszország*, 1509/02.; 2007. február 22.; § 58.; *Gradinar kontra Moldova*, 7170/02.; 2008. április 8.; § 107.; legutóbb megerősítve: *Sholokhov kontra Örményország és Moldova*, 40358/05.; 2012. július 31.; § 67.).

Az Alkotmánybíróság IV. 333/2016 számon hozott határozata, valamint Darák Péter a elnöke „A bírói hatalom kártérítési felelőssége” című tanulmányában is egyértelműen jogellenesnek tartja a bírói önkényt, miszerint:

Alkotmánybíróság IV. 333/2016 számon hozott határozata III. rész 23. pontja is megerősít: „A bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel.”

Darak Péter a Kúria elnöke „A bírói hatalom kártérítési felelőssége” című tanulmányából szó szerint idézve: „A bírósági jogkörben eljáró személyek károkozó magatartása – amennyiben következmények nélkül marad – az államhatalom oldaláról nézve súlyos működési zavart eredményez; rést üt a jogállamiság, a jog uralma alá vetett állam eszméjének pajzsán, teret engedve ezzel az önkénynek.”

A másodfokú bíróság és az elsőfokú is az árfolyamkockázat és a teljes érvénytelenség mellőzése kérdésében tehát a Pp. 260.§ (2) bekezdését sértő módon **és önkényesen, azaz**

alkotmányellenesen utasította el a keresetünket. A fentiek miatt ez az álláspont közvetve szembemegy az Emberi Jogok Európai Egyezménye (Római Egyezmény) 6. cikkével, de az EU Alapjogi Charta tisztességes eljárást érintő rendelkezéseivel is.

A Római Egyezmény, az 1993. évi XXXI. törvény, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 13. cikke a hatékony jogorvoslathoz való jog kapcsán kimondja: bárkinek, akinek a jelen Egyezményben meghatározott jogait és szabadságait megsértették, joga van ahhoz, hogy a hazai hatóság előtt a jogsérelem hatékony orvoslását kérje az esetben is, ha e jogokat hivatalos minőségben eljáró személyek sértették meg. Itt említendő (a két érintett felsőbb bíróság kifogásolt döntései, következtetései kapcsán), hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának a Delcour-ügyben hozott határozata szerint az egyezmény nem kötelezi a tagállamokat fellebbviteli bíróságok felállítására. Ha azonban ilyen bíróságok működnek, a 6. cikknek, tehát a tisztességes eljárás általános követelményeinek érvényesülniük kell.

Az Alkotmánybíróság követi az Emberi Jogok Európai Bírósága esetjogi érvelését, elveit.

Az Alkotmánybíróság tulajdonhoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát illetően kiemelendő:

Az AB gyakorlata szerint [64/1993. (XII. 22.) AB határozat] „[a]z alkotmányi tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat. A szükséges és arányos korlátozásnak, illetve a tulajdonjog lényeges tartalmának ugyanis nincs polgári jogi megfelelője. A tulajdonjog részjogosítványai [...] nem azonosíthatók a tulajdonhoz való jog alkotmányi védelmet élvező lényeges tartalmával. [...] Az alapjogként védett tulajdon tartalmát a mindenkori (alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. A másik oldalról nézve: ugyanezen szempontoktól függően az adott fajta közhatalmi beavatkozás alkotmányos lehetősége a tulajdonjogba más és más.” (ABH 1993, 373, 379–380.).

5/2016. (III. 1.) AB határozat így összegez: „A tulajdonhoz való jog tartalmának legalaposabb kifejtését a 64/1993. (XII. 22.) AB határozat tartalmazza, melynek 2012 utáni alkalmazhatóságát az Alkotmánybíróság számos határozata megerősítette. {18/2015. (VI. 15.) AB határozat, Indokolás [26]; 25/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [59]} Eszerint a tulajdonhoz való jog fogalma „nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével; azaz sem a birtoklás, használat, rendelkezés részjogosítványaival, sem pedig negatív és abszolút jogként való meghatározásával. Az alapjogként védett tulajdon tartalmát a mindenkori (alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és 8 Erről a határozatról bővebben I. alább. funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. A másik oldalról nézve: ugyanezen szempontoktól függően az adott fajta közhatalmi beavatkozás alkotmányos lehetősége a tulajdonjogba más és más.” [64/1993. (XII. 22.) AB határozat, ABH 1993, 369, 179.] A polgári jogi tulajdonfogalomtól való elhatárolás azonban nem eredményezi a

tulajdonjog részjogosítványai alkotmányos védelmének teljeskörű hiányát. A tulajdonhoz való jog – azon belül a tulajdonjog részjogosítványainak – korlátozása akkor alkotmányellenes (alaptörvény-ellenes), ha az elkerülhetetlen, tehát kényszerítő ok nélkül történik, továbbá, ha a korlátozás súlya a korlátozással elérni kívánt célhoz képest aránytalan. Az állam egyfelől – az alkotmányos kivételek lehetőségétől eltekintve – köteles tartózkodni a magán- vagy jogi személyek tulajdonosi szférájába való behatolástól, másfelől köteles megteremteni azt a jogi környezetet, azt az intézményi garanciát, amely a tulajdonhoz való jogot diszkrimináció nélkül működőképpé teszi. {3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [50]} Mindemellett az Alkotmánybíróság megállapította, hogy alapjogi védelem illeti meg azt is, akinek a tulajdonszerzéshez kétségtelen jogcíme van. A jogcím akkor kétségtelen, ha az egyértelmű” {3387/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [16]; 3177/2014. (VI. 18.) AB végzés, Indokolás [24]} [31]” A tulajdonhoz való jogra irányuló gyakorlat összegzése – más összefüggésben – a 3074/2016. (IV. 18.) AB határozatban jelenik meg, amely határozatra később még visszatérek: „Emlékeztet az Alkotmánybíróság arra, hogy a 26/2013. (X. 4.) AB határozat úgy értelmezte a tulajdon védelméhez való jogot, hogy az Alaptörvény tulajdoni klauzulája – az Alkotmánybíróság eddigi következetes gyakorlata és főszabály szerint [64/1993. (XII. 22.) AB határozat, ABH 1993, 373.; 10/2001. (IV. 12.) AB határozat, ABH 2001, 123., illetve 819/B/2006. AB határozat, ABH 2007, 2038, 2041.] – csak a már megszerzett tulajdont (Indokolás [193]), illetve kivételes esetekben a tulajdoni várományokat védi {3209/2015. (XI.10.) AB határozat, Indokolás [65]}. [37] Az államnak tehát nincs kötelezettsége arra, hogy a magánszemélyt a tulajdonszerzéshez vagy a tulajdon élvezetéhez segítse [35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197, 201.; 936/D/1997. AB határozat, ABH 1999, 615, 619.]. [38]

Ami pedig az uniós fogyasztóvédelmi jog nem-érvényesülést illeti a fogyasztói szerződés tagadása kapcsán itt leszögezendőek az alábbiak:

A Lisszaboni szerződés, Római szerződés, Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ), melyek tartalmukban egyértelművé teszik a közösségi jog nemzeti joggal szembeni primátusát. A hazai jogban a 2007. évi CLXVIII. törvény 4. cikk 17. pontja jeleníti meg kötelező jelleggel e szabályt: („Nyilatkozat az uniós jog elsőbbségéről”) .... az Európai Unió Bírósága állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően a Szerződések és a Szerződések alapján az Unió által elfogadott jogi aktusok az említett ítélkezési gyakorlat által megállapított feltételek szerint a tagállamok jogával szemben elsőbbséget élveznek.

Az EUMSZ 288. cikke értelmében az irányelveknek minden közösségi tagállamra vonatkozóan közvetlen hatálya van (vertikálisan, a tagállamokra és a bíróságaikra), míg a 267. cikk azt rögzíti, hogy az Európai Unió Bírósága szükség esetén előzetes döntéshozatali eljárások keretében dönt arról, hogy a jogkereső felek közötti szerződések, és a nemzet állami jogi aktusok összhangban vannak-e az irányelvekkel.:

„A Bíróság nem pusztán véleményt nyilvánít, hanem indokolással ellátott ítélettel vagy végzéssel határoz. Azt a nemzeti bíróságot, amely a határozat címzettje, az előtte folyó jogvita eldöntésekor köti ez az értelmezés. A Bíróság ítélete a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.” [Curia EU - https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7024/hu/].

Dr. Szepesházi Péter egyéni ügyvéd

A közösségi jog nemzeti joggal szembeni felülrendeltséget az Európai Bíróság (Curia) a C-6/64. számú (Costa vs. Enel) ügyben is deklarálta. A 189. cikk megerősíti a közösségi jog elsőbbségét, amely szerint a rendelet „kötelező” érvényű és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban”.

EGYÉB:

Felülvizsgálati kérelemnek nem volt helye az ügyben, mert az rPp. 271. §-ának (2) bekezdése első mondata szerinti hárommillió Ft-os értékhatárt nem érte el a pertárgyérték, s így a vitatott érték (másodfokú döntés szerint is 284.016. Ft).

Perújítást nem kezdeményeztek az ügyben.

Kérem a támadott ítéletek közül a jogerős másodfokú határozat végrehajtásának felfüggesztését, a 1952. évi III. tv. (rPp.) 359/C. §-ának (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján és arra is tekintettel, hogy a súlyos vagyoni hátrány a perköltségfizetéssel és -viseléssel jelentősebb súlyú, mint az I.r. alperes végrehajthatósághoz fűződő érdekei.

E felfüggesztés nem várt hiányában az rPp. 359/C. §-ának (2) bekezdése alapján kérem az Alkotmánybíróság felhívást a támadott jogerős másodfokú határozat végrehajtásának felfüggesztésére azonos okból.

Budapest, 2020. 01.13.

Tisztelettel:

kérelmező

képv.: dr. Szepesházi Péter ügyvéd